

Lapsikorotus

03.02.2021

Sisällysluettelo

1	Etuusohje	1
1.1	Asiakkaan kokonaistilanne	1
1.2	Tavoite	3
1.3	Oikeus ja edellytykset	3
1.3.1	Eläkkeet ja korvaukset	4
1.3.2	Samassa taloudessa asuvat lapset	5
1.3.2.1	Samassa taloudessa asuminen	6
1.3.2.2	Puoliso	6
1.3.3	Muualla asuvat lapset	6
1.3.3.1	Lapsen toimeentulosta huolehtiminen	6
1.3.4	Alkaminen ja päättyminen	7
1.3.5	Kv-säännökset	7
1.3.5.1	EU-säännökset	8
1.3.5.2	Sosiaaliturvasopimukset	8
1.4	Suhde muihin etuuksiin	9
1.5	Maksaminen	10
1.5.1	Maksuosoite	10
1.5.1.1	Ulkomaan maksuosoite	10
1.5.2	Maksunsaajat	11
1.5.2.1	Etuudensaaja	11
1.5.2.2	Edunvalvontavaltuutettu	11
1.5.2.3	Edunvalvoja	12
1.5.2.4	Kunta	13
1.5.2.4.1	Laitos- tai perhehoito (AML 14 §)	13
1.5.2.4.2	Sijais- ja jälkihuolto	14
1.5.2.4.3	Elämäntapa, sairaus ja muut erityiset syyt	15
1.5.2.5	Vangin perhe	16
1.5.2.6	Kuolinpesä	17
1.5.3	Ulosotto	18
1.5.3.1	Tulopohja	19
1.5.3.2	Suojaosuus	19
1.5.3.3	Toimenpiteet palvelupisteessä	19
1.5.3.4	Ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeus	22
1.5.4	Maksaminen regressinä	22
1.5.4.1	Maksaminen toimeentulotuen korvaukseksi	23
1.5.4.2	Maksaminen työttömyysetuuden maksajalle	24
1.5.4.3	EU-lainsäädännön vaikutukset	26
1.5.4.4	Sosiaaliturvasopimusten vaikutukset	26
1.5.4.5	Maksaminen kuntoutusrahan liikamaksun korvaukseksi	26
1.5.4.6	Maksaminen elatustuen korvaukseksi	26
1.5.5	Viivästyskorotus	27
1.5.5.1	Viivästysaika	28
1.5.5.1.1	Kolmen kuukauden sääntö	28

1.5.5.1.2 Yhden kuukauden sääntö	29
1.5.5.1.3 Etuus ei maksussa eräpäivänä (eräpäiväkorotus)	30
1.5.5.1.4 Etuudensaajasta johtuva maksuste (estekorotus)	31
1.5.5.2 Erityistilanteet	31
1.5.5.3 Korkoprosentti	32
1.5.5.4 Ei viivästyskorotusta	32
1.5.6 Ennakonpidätys	33
1.5.7 Etuusmaksujen peruutukset pankista	33
1.6 Ilmoitusvelvollisuus	33
1.7 Hakeminen	33
1.7.1 Vireilletulo	34
1.7.1.1 Lähettäjän vastuu	35
1.7.1.2 Asiakirjan siirto	35
1.7.2 Kuka voi hakea etuutta?	35
1.7.2.1 Henkilö itse	36
1.7.2.2 Edunvalvoja	36
1.7.2.3 Edunvalvontavaltuutettu	37
1.7.2.4 Asiamies eli valtuutettu	37
1.7.2.5 Lähiomainen tai muu henkilö	38
1.7.2.6 Kunta	38
1.7.2.7 Kuolinpesä	38
1.7.3 Haku aika	38
1.7.4 Lisäselvitysten pyytäminen	39
1.7.4.1 Lisäselvitykset lapsikorotuksessa	41
1.7.5 Sosiaaliturvasopimukset	41
1.7.6 Hakemuksen peruminen	41
1.7.7 EU-lainsäädännön vaikutukset	42
1.8 Määrä	43
1.8.1 Ulkomailla olon vaikutus määrään	43
1.8.1.1 EU-lainsäädännön vaikutukset	43
1.8.1.2 Sosiaaliturvasopimusten vaikutukset	43
1.9 Liikamaksu	44
1.9.1 Takaisinperintä	44
1.9.2 EU-lainsäädännön vaikutukset	44
1.10 Ratkaiseminen	44
1.10.1 Käsittelypaikka	44
1.10.1.1 Eläke-etuuksien käsittelypaikka	46
1.10.1.2 Kansainvälisten eläkeasioiden käsittelypaikka	47
1.10.2 Esteellisyydestä	50
1.10.2.1 Käsittely- ja ratkaisukielto	50
1.10.2.2 Esteellisyyden toteaminen	50
1.10.3 Lisäselvitykset	51
1.10.4 Kuuleminen	51
1.10.4.1 Milloin asiakasta on kuultava?	51
1.10.4.2 Miten kuullaan?	51

1.10.5 Päätöksen antaminen	51
1.10.5.1 Päätöksen antaminen eläke-etuuksissa	52
1.10.5.2 Eläke-etuuksien päätökset kuolemantapauksissa	52
1.10.5.3 Väliaikainen päätös	53
1.10.5.4 Päätöksensaaajat	53
1.10.5.5 Ratkaiseminen käytettävissä olevin tiedoin	55
1.10.6 EU-lainsäädännökset	55
1.11 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	55
1.12 Tarkistaminen	55
1.12.1 Tarkistamisajankohta	56
1.12.2 EU-lainsäädännön vaikutukset	56
1.13 Keskeyttäminen	57
1.13.1 Väliaikainen keskeyttäminen	57
1.13.2 Keskeyttäminen vankilassaolon vuoksi	58
1.13.3 Muutto ulkomaille	58
1.13.4 EU-säännösten vaikutukset	58
1.14 Lakkauttaminen	58
1.14.1 Pyynnöstä lakkauttaminen	58
1.14.2 Kansainväliset säännökset	60
1.15 Etuusväärinkäytös	60
1.16 Muutoksenhaku	60

1 Etuushoje

Etuushoje on toimintaohje, jota käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön. Ohjeen pdf-tiedosto muodostuu automaattisesti Kelan intranetissä olevan etuushojeen verkkosivuista.

Pdf-muotoisesta etuushojesta puuttuvat kaikille ohjeille sisällöltään samanlaiset ohjeet

- päätöksen oikaisu ja poistaminen
- takaisinperintä
- muutoksenhaku.

Näistä on tehty omat pdf-ohjeet.

1.1 Asiakkaan kokonaistilanne

Kun olet asiakkaan kanssa palvelutilanteessa tai aloitat eläke-etuushakemuksen käsittelyn, kartoita ensin asiakkaan kokonaistilanne. Mieti asiakkaan tilannetta laaja-alaisesti esim. ikä, perhe, tulot, terveys, asuminen Suomessa ja ulkomailla. Aloita kartoitus Oiwan koostenäytöltä, josta näet etuuksien tilanteen mm. maksussa olevat etuudet, vireillä olevat etuudet ja yhteydenotot. Katso myös Asiakkaan palvelutiedot. Siellä voi olla ennakkotietoa asiakkaan asian selvittelystä ja asioinnista.

Huomio kartoitustilanteessa, tarvitsetko lisätietoja asiakkaalta ja huomioi perheen tilanne. Ole yhteydessä asiakkaaseen ensisijaisesti puhelimitse. Valmistaudu yhteydenottoon huolella, jotta asiakkaan kaikki asiat tulevat kerralla kuntoon. Asiakkaan palvelutarve voi edellyttää myös ajan varaamista esim. puhelinpalveluun. Kun varaat ajan asiakkaalle tai asiakas on itse varannut ajan, nosta tieto ajanvarauksesta Asiakkaan palvelutietoihin. Jos asiakas itse on varannut ajan, on hyvä tarkentaa ennakkosoitolla, mihin asiaan asiakas tarvitsee ajanvarausta. Ennen ajanvarauspalvelua, kartoita asiakkaan tilanne etuuksittain, missä etuuksissa palvelua tarvitaan.

Jos hakija on toimeentulotuen asiakas, tarvitsemasi liite esim. tiliote voi olla jo käytettävissä. Kun huomaat palvelutilanteessa, että asiakas tai perhe tarvitsee muita Kelan etuuksia tai palveluja, ohjaa asiakasta hakemaan tarvittavia etuuksia tai tee toimeksiantotyö toiseen etuuteen asian selvittämiseksi.

Jos Kelan etuudet ja palvelut eivät ole riittäviä ja asiakkaalla on sosiaalihuollon tarve esim. tulottomuus, taloudenhallinnan haasteita, asunnottomuus tai alentunut toimintakyky, ohjaa asiakasta ensisijaisesti itse ottamaan yhteyttä kuntaan hakemaan sosiaalihuollon palveluita.

Asiakas voi tarvita myös erityistä tukea peruspalvelun lisäksi Kelan moniammatillisena palveluna, joka edellyttää useimmiten yhteistyötä Kelan ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Etuuksia ja palveluja, joilla voi olla vaikutusta asiakkaan elämäntilanteessa

Vakuuttaminen

- Onko vakuuttamisasia selvitetty? Vakuuttamistiedot eivät vastaa asiakkaan nykytilannetta?

- Onko vakuuttamisen hakemustyö vireillä? Onko asiakas toimittanut Y77- tai Y38-liitettä?
- Aloita tarvittaessa vakuuttamisen selvittäminen.

Eläkkeet ja oleskelu muualla kuin Suomessa

- Asuuko tai onko eläkkeenhakija asunut tai työskennellyt muualla kuin Suomessa? Onko U-liite täytetty?
- Aloita tarvittaessa ulkomaan eläkkeen hakeminen prosessin mukaisesti

Työeläkkeet ja korvaukset

- Saako asiakas muualta kuin Kelasta eläkkeitä tai korvauksia? Tarkista niiden vaikutus eläke-etuuksiin.

Takuueläke

- Onko eläkkeensaajan muut eläketulot pienet? Onko takuueläkeoikeutta?
- Onko kaikki eläkkeet haettu Suomesta ja ulkomailta, joihin voi olla oikeus?

Asumisen tuet

- Mikä on asiakkaan perhe- ja elämäntilanne?
- Mihin asumisen tukeen asiakkaalla on oikeus?

Eläkettä saavan hoitotuki

- Huomaatko eläke-etuutta ratkaistaessa tai palvelutilanteessa, että asiakkaan toimintakyky on heikentynyt eikä hän suoriudu päivittäisistä toiminnoistaan? Kehota asiakasta hakemaan eläkettä saavan hoitotukea.

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

- Onko asiakkaan toimintakyky heikentynyt?
- Ennen eläkkeen alkamista asiakkaalla voi olla oikeus vammaistukeen.

Etuuksien maksaminen

- Osaako asiakas huolehtia raha-asioistaan?
- Asiakkaan toimintakyky ja elämänhallinta on voinut muuttua siten, ettei hän kykene enää huolehtimaan raha-asioistaan. Myös Kelasta voit olla yhteydessä DVV-virastoon (Digi- ja väestötietovirasto) edunvalvonta-asian vireille ottamisesta.

Lääkkeet

- Huomaatko eläke-etuutta ratkaistaessa, että asiakkaalla voisi olla oikeus erityiskorvattaviin lääkkeisiin? Ohjaa asiakasta hakemaan lääkkeen erityiskorvattavuutta.

Sairauspäiväraha

- Onko sairauspäivärahaa haettu?

Kuntoutus

- Huomaatko eläke-etuutta ratkaistaessa, että asiakas voisi hyötyä kuntoutuksesta?

Kuntoutusraha

- Onko kuntoutusrahaa maksettu samalta ajalta, jolta ole eläkettä myöntämässä? Huomioi silloin regressiperintä.

Työttömyyskorvaus

- Onko työkyvyttömyyseläke hylätty? Onko muutoksenhaku vireillä eläkkeestä?
- Kehota asiakasta tarvittaessa ilmoittautumaan työnhakijaksi toimeentulon turvaamiseksi.

Toimeentulotuki

- Onko asiakas tuloton tai tulot ovat pienet?
- Onko asiakkaan elämäntilanne muuttunut? Työttömyys, tulottomuus, asunnottomuus, aviero? Onko tehtävä ilmoitus sosiaalityön tarpeesta?
- Onko toimeentulohakemus vireillä? Onko maksuvaatimusta tehty eläke-etuuksiin?
- Tulisiko toimeentulotukihakemusta kiirehtiä?

Kotipalvelut ja omaishoidontuki

- Asuuko asiakas kotona ja hänellä on vaikeuksia selvitä päivittäisistä toiminnoistaan ilman ulkopuolisen tukea? Onko kunnan kotipalvelun tarvetta? Kehota asiakasta ottamaan yhteyttä asuinkunnan kotipalveluun tai tee ilmoitus kuntaan sovitulla tavalla.
- Toimiiko asiakas omaishoitajana? Kehota asiakasta tarvittaessa selvittämään kunnasta mahdollisuus omaishoidontukeen.

Jos havaitset kokonaistilanteen kartoittamisessa, että asiakkaalla on useita tai isoja ongelmia terveydessä, elämänhallinnassa tai toimeentulossa, hän voi hyötyä moniammatillisesta palvelusta. Lue lisää: Moniammatillinen palvelu

1.2 Tavoite

Kela myöntää lapsikorotusta Suomessa asuville eläkkeensaajille alle 16-vuotiaista Suomessa asuvista lapsista.

1.3 Oikeus ja edellytykset

Lapsikorotus voidaan myöntää saman lapsen perusteella usealle eläkkeensaajalle.

Suomessa asumisaikavaatimus (KEL 568/2007 9 §) on sama kuin kansaneläkkeessä eli

- kolme vuotta hakijan 16 vuoden iän täyttämisen jälkeen
- ei asumisaikavaatimusta, jos hakija on nuori työkyvytön
- ETA-tilanteissa vähintään yksi vuosi, jos puuttuvat kaksi vuotta saadaan korvattua toisen EU-asetuksia soveltavan maan vakuutusajalla.

1.3.1 Eläkkeet ja korvaukset

Lapsikorotus voidaan myöntää henkilölle, joka saa Suomesta

- kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä
- työeläkelakien mukaista tai muuta työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamussuhteeseen perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, osatyökyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea, osakuntoutustukea, työuraeläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä
- työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen (pakollisen vakuutuksen tai lakisääteisen vapaaehtoisen vakuutuksen), sotilastapaturmalain, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi (SOLITA-etuudet)
- eläketukea.

(KEL 568/2007 51 §).

Työeläke

Lapsikorotukseen oikeuttavia työeläkelakien mukaisia eläkkeitä ovat

- yksityisoikeudelliset työeläkkeet (TyEL, MEL, MYEL ja YEL)
- julkisoikeudelliset työeläkkeet (JuEL, Suomen Pankin eläkesäännön mukaiset eläkkeet, Ahvenanmaan maakuntaeläkkeet, ortodoksisesta kirkosta annetun lain mukaiset eläkkeet, kansanedustajan eläkkeestä ja sopeutumisrahasta annettun lain mukaiset eläkkeet, valtioneuvoston jäsenten eläkkeet)
- valtion, kuntien, kuntainliittojen ja seurakuntien vanhojen järjestelmien mukaiset lakeihin tai eläkesääntöihin perustuvat työeläkkeet.

Lapsikorotukseen oikeuttaa myös muu työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamussuhteeseen perustuva eläke.

Kuntoutusajan SOLITA-etuus

Myös kuntoutuksen ajalta maksettavaa SOLITA-etuutta saavalla henkilöllä on oikeus lapsikorotukseen - poikkeuksena kuitenkin työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen kuntoutusraha, jonka perusteella oikeutta lapsikorotukseen ei synny. Korvauksen haitta-asteella ei ole merkitystä oikeutta ratkaistaessa.

SOLITA-etuuden perusteella lapsikorotusta maksetaan vain silloin, kun eläke tai korvaus maksetaan jatkuvasti eli etuutta maksetaan vähintään kuusi kuukautta.

Oikeus lapsikorotukseen syntyy vain sellaisen eläkkeen tai etuuden perusteella, jota tosiasiallisesti maksetaan.

Ei oikeutta

Lapsikorotukseen ei ole oikeutta, jos henkilö saa pelkästään

- osa-aikaeläkettä
- osittaista varhennettua vanhuuseläkettä
- luopumistukea tai luopumiseläkettä
- vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuvaa eläkettä, jota ei makseta työ- tai virkasuhteen, yrittäjätoiminnan tai luottamustehtävän perusteella
- ulkomailta maksettavaa eläkettä. EU- ja ETA-maan eläkkeen vaikutuksesta lue lisää (Lapsikorotus > Oikeus ja edellytykset > Kv-säännökset > EU-säännökset)
- takuueläkettä
- eri lakien mukaista perhe-eläkettä
- Kelan tai työeläkejärjestelmän kuntoutusrahaa

Kertakorvauksena maksettu eläke tai korvaus ei oikeuta lapsikorotukseen.

Lapsikorotusta ei makseta, jos työkyvyttömyyseläke on jätetty lepäämään. Lapsikorotuksen maksamista jatketaan kuitenkin silloin, kun kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke on jätetty lepäämään, mutta työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen jatkuu edelleen. Työeläkkeen keskeyttämisestä syntyy Oiwaan Tarkistettava asia-työ, jos maksussa on lapsikorotus ja lapsikorotuksen perusteena on työeläke. Jos työeläkkeenkin maksaminen keskeytetään, lakkautaa lapsikorotuksen maksaminen.

1.3.2 Samassa taloudessa asuvat lapset

Lapsikorotus myönnetään seuraavista eläkkeensaajan kanssa samassa taloudessa asuvista 16 vuotta nuoremmista lapsista (KEL 568/2007 51 §)

- eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa oma lapsi
- yksityisesti sijoitettu lapsi (ns. kasvattilapsi)

Oma lapsi

Lapsi katsotaan äidin omaksi lapseksi syntymän perusteella. Jos lapsi on syntynyt avioliiton aikana, katsotaan hänet aviomiehen omaksi lapseksi. Jos lapsi ei ole syntynyt avioliiton aikana, pidetään lasta miehen omana lapsena vain, jos miehen isyys on isyyslain nojalla vahvistettu.

Ottolapsi

Ottolapsella tarkoitetaan lasta, jonka ottolapsisuhteen tuomioistuin on vahvistanut. Ottolapsi rinnastetaan omaan lapseen ja lapsikorotus myönnetään kuten omasta lapsesta.

Yksityisesti sijoitettu lapsi (ns. kasvattilapsi)

Yksityisesti sijoitettu lapsi on ilman kunnan välitystä yksityiskotiin pysyväisluontoisesti sijoitettu lapsi. Lapsesta on tullut tehdä ilmoitus kunnalliselle toimielimelle. Kunnan on tehtävä päätös sijoituksen hyväksymisestä. (Lastensuojelulaki 81 §). Ennen lapsikorotuksen myöntämistä tulee tarkistaa kunnan toimielimeltä, että kyse on lastensuojelulain 81 §:n mukaisesta lapsesta.

Sijoituslapsi

Perhehoitajalle ei myönnetä lapsikorotusta kunnan huostaan ottamasta ja perhehoitajan kotiin sijoittamasta lapsesta eli ns. sijoituslapsesta.

1.3.2.1 Samassa taloudessa asuminen

Samassa taloudessa asuminen edellyttää yleensä, että lapsi asuu eläkkeensaajan luona jatkuvasti. Ratkaise samassa taloudessa asuminen tapauskohtaisesti käyttäen hyväksi HEKY-kyselyn asukastietoja, asiakkaan antamia tietoja ja muita tiedossa olevia seikkoja.

1.3.2.2 Puoliso

Lapsikorotukseen oikeuttavaksi puolison lapseksi katsotaan avio- tai avopuolison sekä rekisteröidyn parisuhteen osapuolen lapsi.

1.3.3 Muualla asuvat lapset

Jos lapsi ei asu eläkkeensaajan kanssa samassa taloudessa, lapsikorotus voidaan myöntää vain eläkkeensaajan omasta, alle 16-vuotiaasta Suomessa asuvasta lapsesta. Tällöin kuitenkin edellytetään, että eläkkeensaaja huolehtii lapsensa toimeentulosta (KEL 568/2007 51 §).

1.3.3.1 Lapsen toimeentulosta huolehtiminen

Eläkkeensaajan katsotaan huolehtivan lapsensa toimeentulosta, jos hänellä on kustannuksia lapsensa toimeentulosta vähintään elatustuesta annetun lain (580/2008) mukaisen elatustuen verran kuukautta kohti. Vuonna 2021 täyden elatustuen määrä on 167,35 euroa kuukaudessa.

Lapsikorotusta maksetaan muualla asuvasta lapsesta, kun elatusta tosiasiallisesti suoritetaan. Elatuksen on oltava säännöllistä ja jatkuvaa. Yleensä sitä suoritetaan kuukausittaisena elatusapuna. Lapsikorotuksen maksamisen esteenä ei kuitenkaan ole se, että elatusapua maksetaan esimerkiksi vain neljännesvuosittain tai muulla tavalla toistuvasti. Elatuksesta huolehtimisen voidaan katsoa toteutuvan myös sellaisella elatusvelvollisen kertasuorituksella, joka turvaa lapselle jatkuvan elatuksen.

Elatusta voi suorittaa rahana, ostamalla lapselle erilaisia tarvikkeita ja pitämällä lasta luonaan viikonloppuisin. Kussakin tapauksessa harkitaan erikseen, nousevatko kustannukset yhteensä vähintään elatustuen suuruiseksi.

Lapsikorotus voidaan myöntää myös, jos eläkkeensaajalta säännöllisesti ulosmitataan lapsen elatukseen vähintään elatustuen verran tai jos eläkkeensaajalla ulosmittaus

mukaan lukien on kustannuksia lapsensa toimeentulosta yhteensä vähintään elatustuen verran.

Jos lapsi ei asu samassa taloudessa hakijan kanssa, pyydä hakijaa selvittämään, että hänellä on kustannuksia lapsesta vähintään elatustuen verran kuukautta kohti (KEL 568/2007 51 §).

Lapsen huostaanoton ajalta oikeutta lapsikorotukseen arvioidaan samojen edellytyksien mukaan kuin muutenkin. Jos eläkkeensaajalla on lapsen huostaanoton ajalta lapsikorotukseen oikeuttavassa määrin kustannuksia lapsen toimeentulosta, lapsikorotus voidaan myöntää.

1.3.4 Alkaminen ja päättyminen

Alkaminen

Lapsikorotus myönnetään eläkeoikeuden alkamisesta tai seuraavan kuukauden alusta siitä, kun

- lapsi on syntynyt
- eläkkeensaaja on alkanut huolehtia muualla asuvan lapsensa elatuksesta
- lapsi on muuttanut asumaan eläkkeensaajan kanssa samaan talouteen
- yksityisesti sijoitetusta lapsesta on ilmoitettu kunnalliselle toimielimelle ja lapsi on siirtynyt asumaan kasvattivanhemman luo.

Lapsikorotuksen maksamista voidaan jatkaa ilman hakemusta, jos työeläkelakien mukaisen kuntoutustuen maksamista jatketaan.

1.3.5 Kv-säännökset

Asetuksen 883/2004 III osaston 8 luvun perhe-etuusmääräysten mukaan lapsikorotus on perhe-etuus, johon kuitenkin sovelletaan 5 luvun eläkemääräyksiä. Lapsikorotusta ei soviteta yhteen muiden lapsesta maksettavien perhe-etuuksien kanssa.

Asetuksen 1408/71 III osaston luvussa 8 on omat määräykset eläkkeensaajan lapsesta maksettavista etuuksista. Suomessa niitä sovelletaan eläkkeensaajalle maksettavaan lapsikorotukseen, lapsilisään ja lasten kotihoidon tukeen. Nämä määräykset ovat samantapaiset kuin perhe-etuutena maksettavaa orvoneläkettä (Lapseneläke > Etuusohje > Määräytymisperusteet > Kv-säännökset > EU-säännökset > Perhe-etuutena maksettavien orvonetuksien määrän laskeminen) koskevat asetuksen määräykset.

Sosiaaliturvasopimuksissa ei ole erikseen lapsikorotusta koskevia määräyksiä. Siten lapsikorotusoikeus määräytyy kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Sovellettaessa sopimuksia, jotka ovat tulleet voimaan ennen 1.1.2008, lapsikorotusta on pidetty kansaneläkkeenä. Se on siten maksettu eläkkeen lisänä, jos sen saamisen edellytykset täyttyvät.

1.3.5.1 EU-säännökset

- [883/2004 artikla 69](#)
- [1408/71 art. 77 ja 79](#)
- Hallintotoimikunnan päätös nro 150/1992

Asetuksen 883/2004 mukaan lapsikorotus on perhe-etuus, johon sovelletaan asetuksen eläkemääräyksiä. Näin ollen sitä ei soviteta yhteen muiden lapsesta maksettavien perhe-etuuksien kanssa.

Lapsikorotus voidaan 1.5.2010 alkaen myöntää Suomessa asuvalle eläkkeensaajalle, joka saa

- Suomesta kohdassa Eläkkeet ja korvaukset (Lapsikorotus > Oikeus ja edellytykset > Eläkkeet ja korvaukset) mainittua etuutta
- toisesta sosiaaliturva-asetuksia soveltavasta maasta asetusten piiriin kuuluvaa omaa eläkettä.

Lapsikorotus voidaan myöntää toisen maan eläkkeen saamisen perusteella Suomen eläkkeiden myöntämistä aikaisemmasta ajankohdasta; aikaisintaan kuitenkin Suomeen muuttoja seuraavan kuukauden alusta ja takautuvan hakuajan puitteissa. Lisäksi edellytetään, että karenssiaika on täytynyt vähintään vakuutusajat yhteenlaskien. Jos lapsi asuu toisessa maassa, eläkkeensaajan tulee lapsikorotuksen saadakseen huolehtia lapsen toimeentulosta.

Ulkomailla asuvalle eläkkeensaajalle lapsikorotus voidaan myöntää, jos hän saa Suomesta edellä mainittuja etuuksia, mutta ei pelkän toisen maan eläkkeen saamisen johdosta. Jos lapsi asuu Suomessa, eläkkeensaajan tulee huolehtia hänen toimeentulostaan. Pelkän ulkomailta maksettavan eläkkeen tai korvauksen perusteella lapsikorotusta ei myönnetä.

Asetusta 1408/1971 sovellettiin, jos oikeus lapsikorotukseen alkoi ennen 1.5.2010. Sen mukaan eläkeläisen huollettavista lapsista maksettavilla etuuksilla tarkoitettiin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen saajille maksettavia

- rahaetuuksia, jotka maksetaan perheenjäsenten lukumäärän ja iän perusteella (perhevastukset) ja
- eläkkeeseen lapsesta maksettavia korotuksia ja lisiä (perhe-etuudet).

Lapsikorotus on edellä mainittu jälkimmäinen etuus. Lapsikorotuksen kanssa samanaikaisesti oli käsiteltävä myös muut lapsesta perhevastuksena maksettavat etuudet. Näitä olivat Suomessa lapsilisiä ja lasten kotihoidon tuki. Perhevastukset ja -etuudet maksettiin ensisijaisesti yhdestä maasta. Toinen maa saattoi olla velvollinen maksamaan niiden erotusta.

1.3.5.2 Sosiaaliturvasopimukset

Pohjoismaat

Uusi Pohjoismainen sopimus tuli voimaan 1.5.2014. Uusi pohjoismainen sopimus laajentaa asetuksen 883/2004 soveltamisen myös Färsaarilla ja Grönlannissa asuviin henkilöihin.

Lapsikorotukseen sovelletaan asetuksen 883/2004 eläkeluvun määräyksiä.

Kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset

Hakija Suomessa

Eläkkeenhakijalla, joka on ollut vakuutettuna toisessa sosiaaliturvasopimusmaassa, on oikeus lapsikorotukseen kansallisen lainsäädännön edellytyksin.

Hakija toisessa sosiaaliturvasopimusmaassa

Sosiaaliturvasopimusten solmimisten aikoina kansaneläkkeenä on kansaneläkelainsäädännön mukaan pidetty myös sellaisia eläkkeeseen maksettavia lisiä, joiden ulkomaille maksamisessa ei ollut estettä tai joita sopimuksissa ei ollut suljettu ulkopuolelle.

Toisessa sopimusmaassa asuvalle kansaneläkkeen saajalle voidaan myöntää lapsikorotus Amerikan yhdysvaltojen, Kanadan ja Israelin sopimusten perusteella, jos sen saamisen edellytykset muuten täyttyvät.

Chilen sosiaaliturvasopimus tuli voimaan samanaikaisesti kuin kansaneläkeuudistus eli 1.1.2008. Kansaneläkelain mukaan lapsikorotus ei ole enää eläkettä, vaan se on kansaneläkelain mukainen erillinen etuus. Koska sopimus oli neuvoteltu valmiiksi ennen vuoden vaihteen lainmuutosta, otettiin tulkinta, että myös Chilen sopimuksen perusteella voidaan myöntää lapsikorotus Chilessä asuvalle kansaneläkkeen saajalle.

Australian sopimuksen perusteella ei myönnetä lapsikorotusta Australiassa asuvalle eläkkeensaajalle.

1.4 Suhde muihin etuuksiin

Tuloksi

Lapsikorotus otetaan tuloksi

- työmarkkinatuessa
- sotilasavustuksessa
- toimeentulotuessa.

Ei tuloksi

Lapsikorotusta ei oteta tuloksi

- kansaneläkkeessä
- leskeneläkkeen täydennysmäärässä
- lasten kotihoidontuessa
- eläkkeensaajan asumistuessa
- yleisessä asumistuessa
- opintotuessa.

Ei estä

Pelkkä lapsikorotus ei estä Kelan perhe-eläkkeen saamista.

Luopumistuen lapsikorotus

Luopumistuen saajille, joille Kela ei myönnä lapsikorotusta, myöntää Mela KEL 51 §:n mukaisen lapsikorotuksen samoin perustein kuin Kela. Jos Kela myöntää

eläkkeensaajalle lapsikorotuksen, lakkauttaa Mela maksamansa KEL 51 §:ää vastaavan lapsikorotuksen.

1.5 Maksaminen

Lapsikorotus maksetaan kuukausittain etuudensaajan sukunimen alkukirjaimen mukaisena maksupäivänä tai edeltävänä pankkipäivänä seuraavasti:

- A - K 4. päivä
- L - R 14. päivä
- S - Ö 22. päivä

Lapsikorotus maksetaan pääsääntöisesti etuudensaajalle itselleen hänen ilmoittamalleen tilille. Lapsikorotuksen maksaminen muulle kuin sen saajalle itselleen tulee kysymykseen vain laissa määrätyn perusteiden.

Jos lapsikorotushakemuksen käsittely viivästyy, lapsikorotukseen voidaan tietyissä tilanteissa maksaa viivästyskorotusta.

1.5.1 Maksuosoite

Etuus maksetaan etuudensaajan ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Jos asiakas ei saa avattua pankkitiliä tai jos asiakas esittää Kelalle erityisen syyn, etuus voidaan maksaa prepaid-kortille. Poikkeuksellisissa tilanteissa etuus voidaan maksaa myös maksuosoituksena tai käteismaksuna (KEL 568/2007 64 §).

Jos etuudensaaja on alaikäinen tai hänelle on määrätty edunvalvoja taloudellisten asioiden hoitoa varten, etuus maksetaan edunvalvojan ilmoittamalle tilille.

Kunnalle maksettava etuus maksetaan kunnan ilmoittamalle tilille.

Lue lisää maksamisesta.

1.5.1.1 Ulkomaan maksuosoite

Kelan eläke voidaan maksaa ulkomailla vakinaisesti asuvalle eläkkeensaajalle seuraavin tavoin:

1. Eläke maksetaan eläkkeensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan pankkiin.
2. Jos eläkkeensaaja ei ole ilmoittanut tiliä Suomessa tai hän ei halua eläkettä sinne, eläke maksetaan ulkomaille kansainvälisiä pankkiyhteystietoja käyttäen kirjoittamalla ulkomaan maksuosoitteeksi.
 - IBAN-tilinumero ja pankin BIC-koodi (kansainvälinen muoto) tai
 - BBAN-tilinumero (kansallinen muoto) ja pankin BIC-/SWIFT-koodi tai
 - BBAN-tilinumero ja pankin nimi sekä pankin maakoodi. Pankin osoite kirjoitetaan pankin nimen alle, jos se on ilmoitettu. Tai
 - eläkkeensaajan tai nostajan postiosoite, kirjoittamalla x sille varattuun kenttään.

1.5.2 Maksunsaajat

Lapsikorotus voidaan maksaa

- etuudensaajalle
- edunvalvojalle
- edunvalvontavaltuutetulle
- kunnalle
- kuolinpesälle
- ulosottoviranomaiselle
- vangin perheelle.

Lapsikorotus maksetaan pääsääntöisesti etuudensaajalle itselleen.

Lapsikorotusta ei saa siirtää maksettavaksi toiselle henkilölle (ns. siirtokielto). Tällainen sopimus on mitätön (KEL 568/2007 111 §). Tästä syystä etuudensaajan asioita hoitavan lähiomaisen tai valtakirjalla toimivan henkilön tulee ilmoittaa maksuosoitteeksi etuudensaajan tili.

1.5.2.1 Etuudensaaja

Etuus maksetaan yleensä täysi-ikäiselle etuudensaajalle itselleen, jos hänelle ei ole määrätty edunvalvojaa. Etuus maksetaan etuudensaajan omalle tilille myös silloin, kun hänen etuusasioitaan sairauden tai muun syyn perusteella hoitaa lähiomainen tai valtakirjalla toimiva henkilö.

Tilin varmistamiseksi lähiomaisen tai valtakirjalla toimivan henkilön tulee esittää, esimerkiksi

- tiliote, josta ilmenee asianomaisen tilin omistajan olevan etuudensaaja
- pankin antama todistus siitä, että tili on etuudensaajan
- muu vastaava selvitys

Tilinumeron muuttamiseksi tarvitaan myös jokin edellä esitetystä selvityksistä.

Lue lisää: Hakeminen vanhuuseläkkeessä (Ratkaisutyö > Vanhuuseläke > Etuusohje > Hakeminen)

1.5.2.2 Edunvalvontavaltuutettu

Kun henkilön antama edunvalvontavaltuutus on vahvistettu ja se kattaa etuusasioiden hoidon, maksetaan etuus edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalle tilille. Sinun ei tarvitse tarkistaa kenen nimissä tili on.

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon henkilön edunvalvontavaltuutetusta. Tiedon perusteella Oiwaan muodostuu Yleistietomuutos-työ. Tieto edunvalvontavaltuutetusta näkyy Henkilön tietojen kyselytapautumalla HEKY > Henkilön yleistiedot > Perhetiedot ja Oiwan Asiakkaan tiedot -näytöllä. Voit tarkistaa tiedot DVV-viraston (Digi- ja väestötietovirasto) vahvistamasta edunvalvontavaltuutuksesta myös holhousasioiden rekisterikyselyllä (Ratkaisutyö >> Työvälaineet, kohta Holhousasioiden rekisteri). Jos edunvalvontavaltuutettu ei ilmoita uutta tilinumeroa määräajassa, voit maksaa etuuden edunvalvontavaltuutetulle etuudensaajan vanhalla tilinumerolla.

Pyydä edunvalvontavaltuutetulta tai asianomaisesta DVV-virastosta kopio edunvalvontavaltakirjasta. Voit pyytää edunvalvontavaltuutetulta tilinumeron ja kopion edunvalvontavaltakirjasta käyttämällä kirjepohjaa YHL14. Jos edunvalvontavaltuutus kattaa etuusasioiden hoidon, tee nostajan muutos ja maksa tuki edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalle tilille. Jos edunvalvontavaltuutettu ei ilmoita uutta tilinumeroa määräajassa, voit maksaa etuuden edunvalvontavaltuutetulle etuudensaajan vanhalla tilinumerolla.

Jos edunvalvontavaltuutettu ei toimita kopiota edunvalvontavaltakirjasta eikä edunvalvontavaltakirjaa ole vahvistettu DVV-virastossa, edunvalvontavaltuutettu ei voi asioida Kelan etuusasioissa asiakkaan puolesta edunvalvontavaltuutuksen perusteella.

Lue lisää:

Mikä on edunvalvontavaltuutus?
Edunvalvontavaltuutuksen sisältö, muoto ja voimaantulo
Valtuutuksen vaikutukset
Edunvalvontavaltuutuksen lakkaaminen

1.5.2.3 Edunvalvoja

Täysi-ikäinen etuudensaaja

Täysi-ikäiselle henkilölle voidaan määrätä edunvalvoja hoitamaan hänen asioitaan. Etuusasiaa ratkaistaessa tulee aina selvittää, onko henkilölle määrätty edunvalvoja ja mikä edunvalvontamääräyksen sisältö on.

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvojasta. Tiedon perusteella Oiwaan muodostuu Yleistietomuutos-työ. Tieto edunvalvojasta näkyy myös Henkilön tietojen kyselytapahtumalla HEKY > Henkilön yleistiedot > Perhetiedot ja Oiwaan Asiakkaan tiedot-näytöllä. HEKY-kyselyllä on nähtävissä edunvalvojan nimi ja tunniste sekä tieto siitä, onko henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu tai onko henkilö julistettu vajaavaltaiseksi. Tarkempi tieto edunvalvojan tehtävästä selviää edunvalvontamääräyksestä. Tarkista edunvalvojan tehtävän sisältö holhousasioiden rekisterikyselyllä (Ratkaisutyö > Työvälineet, kohta Holhousasioiden rekisteri).

Etuus maksetaan edunvalvojalle tai hänen määräämälleen etuudensaajan tilille, jos henkilölle on määrätty edunvalvoja hoitamaan

- hänen taloudellisia asioitaan
- hänen omaisuuttaan
- hänen omaisuuttaan ja taloudellisia asioitaan

Jos edunvalvontamääräyksessä ei mainita mitään edunvalvojan tehtävästä, voidaan katsoa, että se kattaa eläkeasioiden hoitamisen.

Etuus tulee maksaa edunvalvojalle siinäkin tapauksessa, vaikka edunvalvontamääräyksessä ei ole rajoitettu etuudensaajan omaa toimintakelpoisuutta.

Jos edunvalvojan tehtävä on rajattu koskemaan ainoastaan määrättyä oikeustointa, asiaa tai omaisuutta (esim. perinnönjako), edunvalvojan toimivalta rajoittuu vastaavasti. Kelan maksama etuus ei siten aina välttämättä kuulu edunvalvojan toimivaltaan.

Edunvalvojan tehtävänä on ilmoittaa, mille tilille etuus tulee maksaa. Jos edunvalvoja ei ole ilmoittanut uutta tilinumeroa siihen mennessä, kun tieto tulee väestörekisterijärjestelmästä, pyydä edunvalvojalta tilinumeroa suojatulla sähköpostilla, puhelimitse tai käyttämällä kirjepohjaa YHL13. Aseta vastaamiselle määräaika (yleensä kaksi viikkoa). Maksa etuus edunvalvojan ilmoittamalle tilille ja rekisteröi nostajaksi edunvalvoja. Sinun ei tarvitse tarkistaa, kenen nimissä tili on. Jos edunvalvoja ei ilmoita uutta tilinumeroa määräajassa, voit maksaa etuuden edunvalvojalle etuudensaajan vanhalla tilinumerolla.

Jos edunvalvontatehtävä on määräaikainen, tarkista nostaja-asia ennen määräajan päättymistä. Rekisteröi seurantatieto määräajan päättymisestä.

Etuudensaajalla on useita edunvalvoja

Jos etuudensaajalle on määrätty useita edunvalvoja, etuus maksetaan sille edunvalvojalle, jolle tuomioistuimien on määrännyt taloudellisten asioiden hoidon. Jos tehtävien jaosta ei ole päätetty, etuus voidaan maksaa kenelle tahansa edunvalvojista.

Lue lisää

Mikä on edunvalvoja?

Edunvalvojan asema ja tehtävät

Mitä tarkoittaa toimintakelpoisuuden rajoittaminen?

Mitä tarkoittaa vajaavaltaiseksi julistaminen?

Mistä saa tiedon edunvalvojan määräämisestä, toimintakelpoisuuden rajoittamisesta tai vajaavaltaiseksi julistamisesta?

Voiko Kela tehdä ilmoituksen edunvalvojan tarpeessa olevasta?

Kuuleminen edunvalvontatilanteessa

1.5.2.4 Kunta

Etuus voidaan maksaa kunnalle

- laitos- tai perhehoidon korvaamiseksi
- etuudensaajan elämäntapojen, sairauden tai muun erityisen syyn perusteella

1.5.2.4.1 Laitos- tai perhehoito (AML 14 §)

Kunta voi asiakasmaksulain 14 §:n perusteella periä järjestämänsä laitos- tai perhehoidon korvaukseksi etuudensaajalle tulevat etuudet siltä ajalta, jonka laitos- tai perhehoito kestää.

Kunnan on tehtävä ilmoitus etuuden perimisestä kunnalle

- [lomakkeella EV 255](#)
- Kuntaliiton omalla lomakkeella
- muulla tavoin kirjallisesti

Vaatimuksen tulee olla Kelassa vähintään kaksi viikkoa ennen etuuden maksupäivää.

Miltä ajalta etuuden voi maksaa kunnalle

Etuus voidaan maksaa kunnalle siltä ajalta, jonka laitos- tai perhehoito kestää. Etuudensaajaa itseään tai edunvalvojaa ei kuulla ennen maksamisen ratkaisemista. Edunvalvojan määräämisellä ei ole vaikutusta kunnalle maksamiseen. AML 14 §:n perusteella etuus maksetaan kunnalle edunvalvojasta huolimatta.

Jos etuus on jo maksussa ja Kelaan saapuu asiakasmaksulain 14 §:n mukainen vaatimus, voit muuttaa etuuden maksettavaksi kunnalle seuraavasta maksuerästä lukien, jos kunnan vaatimus on saapunut Kelaan vähintään kaksi viikkoa ennen etuuden maksupäivää. Jos vaatimus saapuu tätä myöhemmin, voit muuttaa etuuden maksettavaksi kunnalle vasta seuraavasta maksuerästä.

Jos ratkaiset samanaikaisesti etuushakemuksen ja kunnan vaatimuksen, tarkista, että vaatimus on saapunut Kelaan vähintään kaksi viikkoa ennen etuuden maksupäivää. Tällöin voit maksaa etuuden kunnalle jo laitos- tai perhehoidon alkamiskuukauden alusta. Myös takautuvat maksuerät maksetaan kunnalle laitos- tai perhehoidon ajalta. Jos kunnan vaatimus ei ole saapunut Kelaan vähintään kahta viikkoa ennen etuuden maksupäivää, et voi maksaa takautuvia maksueriä tai kuluvan kuukauden etuutta kunnalle. Tällöin voit tehdä nostajaratkaisun vasta seuraavan kuukauden alusta.

Etuus maksetaan kunnalle sen kuukauden loppuun saakka, jonka aikana laitos- tai perhehoito päättyy.

Onko etuudensaaja laitos- tai perhehoidossa

Sinun tulee selvittää, onko etuudensaaja laitoshoidoksi määritellyssä toimintayksikössä tai perhehoidossa. Toimintayksikön luonne selvitetään laitostietojen kyselytapahtumalla YZLK tai osoite- ja yhteystiedot kyselytapahtumalla OSKY. "Vaikutus etuuksiin" - tietona tulee laitoshoidon yksikön osalta olla "ei makseta" tai "ratkaistaan julkisen tuen perusteella/ostopalvelusopimus".

Jos kyseessä ei ole laitos- tai perhehoito, hylkää kunnan vaatimus. Kun henkilö asuu avohoidon toimintayksikössä (esim. palveluasuminen), etuus voidaan maksaa kunnalle asiakasmaksulain 14 §:n perusteella vain, jos kysymyksessä on huostaanoton perusteella (jälkihuoltona) järjestetty asuminen.

1.5.2.4.2 Sijais- ja jälkihuolto

Kunta voi lastensuojelulain perusteella ottaa lapsen huostaan. Tällöin lapselle on järjestettävä sijaishuolto

- perhehoitona
- laitoshuoltona
- muulla lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla

Sijaishuollon päättymisen jälkeen kunnan on aina järjestettävä lapselle tai nuorelle jälkihuolto. Se voidaan järjestää esimerkiksi laitos- tai perhehuoltona tai väliaikaisena avohuollon tukitoimena, esimerkiksi asumispalveluna. Kunnan velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy nuoren täyttyessä 21 vuotta.

Kunta voi periä edellä mainitusta perhehoidosta, laitoshoidosta tai asumispalvelusta asetuksella säädettävän maksun. Kunnalla on oikeus periä korvaus lapselle tai nuorelle

tulevista asiakasmaksulain 14 §:n mukaisista etuuksista siltä ajalta, jonka hoito kestää. Ks. lastensuojelulain 417/2007 3 luku 19 § ja AML 734/1992 7 §. Oikeus maksun perimiseen koskee myös jälkihuoltoa.

1.5.2.4.3 Elämäntapa, sairaus ja muut erityiset syyt

Etuus voidaan maksaa etuudensaajan asuinkunnan sosiaalihuollon toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan tai hänen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen hänelle itselleen vaarantaa hänen toimeentulonsa. Lisäksi edellytetään, että etuudensaajalle ei ole määrätty edunvalvojaa. (KEL 568/2007 67 §) (TKL 703/2010 18 §) (ETL 1531/2016 21 §)

Etuuden maksaminen kunnalle ei edellytä etuudensaajan suostumusta.

Kunta ei vastoin etuudensaajan suostumusta saa käyttää sille maksettua etuutta muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta etuus on maksettu.

Etuus maksetaan joko Sosiaalihuollon toimielimet –rekisterissä olevalle kunnan tilille, muulle kunnan ilmoittamalle tilille tai Virho-tilille.

Osa kunnista on ottanut käyttöön Virho-järjestelmän, jonka kautta kunnat hoitavat asiakkaidensa raha-asioita. Virho-tili korvaa kuntien välitystilin niissä kunnissa, joissa järjestelmä on otettu käyttöön. Virho-järjestelmässä kunta avaa pankkitilin jokaiselle asiakkaalle eli ns. Virho-tilin. Tili on kunnan nimissä, ja kunnan nimeämällä toimihenkilöllä on siihen käyttöoikeus. Asiakkaalla ei ole tiliin käyttöoikeutta.

Eläke-etuus (kansaneläke, takuueläke, eläkkeensaajan asumistuki, lapsikorotus, eläketuki, leskeneläke, lapseneläke) voidaan maksaa kunnan ilmoittamalle Virho-tilille vain silloin, kun kunnalle maksaminen perustuu siihen, että etuudensaajalle itselleen maksaminen vaarantaisi etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Jatkoksin Kela päättää kirjallisen esityksen perusteella, maksaako se tällä perusteella eläke-etuuden kunnalle vai ei. Etuus maksetaan Virho-tilille vain kunnan pyynnöstä. Pyyntö on tehtävä kirjallisesti. Siinä tulee ilmoittaa, että kyseessä on Virho-tili.

Kuka ja miten voi tehdä esityksen kunnalle maksamisesta

Esityksen etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä

- etuudensaaja
- hänen avio- tai avopuolionsa
- muu omainen
- etuudensaajasta pääasiallisesti huolehtiva henkilö
- kunnan sosiaalihuollon toimielin

Pelkästään asiakkaan suostumus ei voi olla peruste kunnalle maksamiselle.

Esitys etuuden maksamisesta kunnalle tulee tehdä kirjallisesti:

- lomakkeella EV 241N (Esitys etuuden maksamisesta kunnalle)
- Eläketurvakeskuksen lomakkeella ETK 2164
- muulla tavoin kirjallisesti.

Maksuesitys on aina perusteltava.

Kun kunnan esitys maksamisesta saapuu Kelaan, se tulee välittömästi kuvata Oiwaan ja rekisteröidä vireille etuusjärjestelmään.

Ennen etuuden maksamista kunnalle sinun on yleensä kuultava etuudensaajaa.

Arvioi maksamisen peruste aina ensin ja harkitse kuulemisen tarve vasta tämän jälkeen.

Jos kunnan maksuvaatimuksen yhteydessä toimitetaan asiakkaan suostumus kunnalle maksamiseen, Kelassa voidaan arvioida suostumuksen merkitystä asiakkaan kuulemisen kannalta. Tapauskohtaisen arvioinnin perusteella voit joko:

- Kuulla asiakasta puhelimitse: Tarkenna suostumuksen tiedot puhelimitse. Varmista, että asiakas ymmärtää, mistä on kyse ja kirjaa kuulemisen sisältö tarkasti yhteydenottoon.
- Kuulla asiakasta kirjallisesti: Jos suullinen kuuleminen ei ole asiakkaan kohdalla tarkoituksenmukaista tai asia jää suullisessa kuulemisessa epäselväksi tai et saa asiakkaaseen yhteyttä, kuule asiakasta maksuesityksen johdosta kirjeitse. Käytä kuulemisessa kirjepohjaa YHL18.
- Jättää kuulemisen ilmeisen tarpeettomana tekemättä. Kuuleminen on ilmeisen tarpeetonta ainakin tilanteissa, joissa suostumus on uusi ja sisällöltään niin yksiselitteinen, ettei erillisen kuulemisen voida olettaa tuottavan asiaan mitään lisätietoa. Jos päätät jättää kuulemisen tekemättä, kirjaa työn kommenttiin, että asiakasta ei ole kuultu ja perustelut kuulematta jättämiselle.

Mitä teet, kun etuudensaajan asuinkunta muuttuu

Etuus voidaan maksaa vain etuudensaajan asuinkunnalle. Jos etuudensaajan asuinkunta muuttuu, selvitä, voidaanko etuus maksaa etuudensaajalle itselleen. Uudelle asuinkunnalle etuutta ei voida maksaa, ellei kunta ole tehnyt perusteltua esitystä etuuden maksamisesta. Uuden asuinkunnan esityksen perusteista sinun on myös kuultava etuudensaajaa.

Mitä teet, kun etuudensaaja vaatii kunnalle maksamisen lakkauttamista

Jos etuudensaaja vaatii kirjallisesti kunnalle maksamisen lakkauttamista, selvitä kunnalta, vaatiiko se yhä etuuden maksamista itselleen. Sinun on aina kuultava kuntaa asiakkaan vaatimuksen johdosta. Voit käyttää kuulemisessa etuuden omaa kirjepohjaa (VEL35, TKL35, PEL35, GEL35, ETL35). Anna maksamisesta päätös.

Mitä teet, kun etuudensaajalle määrätään edunvalvoja

Etuutta ei voi maksaa kunnalle etuudensaajan elämäntapojen perusteella, jos etuudensaajalla on edunvalvoja. Jos etuus on ollut maksussa kunnalle ja saajalle määrätään edunvalvoja, etuus maksetaan edunvalvojan määräämälle tilille. Anna maksamisesta päätös. Kuntaa ei tarvitse kuulla asiassa.

1.5.2.5 Vangin perhe

Etuus tai osa siitä voidaan maksaa puolison, avopuolison tai alle 16-vuotiaiden lasten toimeentulon turvaamiseksi, jos etuudensaaja on ennen vankilaan joutumistaan elättänyt heitä. Lisäksi perheen muiden tulojen edellytetään olevan niin pienet, että perheen koko huomioon ottaen voidaan katsoa sen elatuksen olevan keskeytettävän etuuden varassa.

Jos puoliso saa sairaus-, äitiys- tai työttömyyspäivärahaa tai on itse eläkkeensaaja, hänen katsotaan tulevan toimeen omilla tuloillaan.

Perheen saamat muut jatkuvat tulot kuten esimerkiksi lasten kotihoidontuki, otetaan huomioon. Lisäksi on huomattava, että vankeusrangaistusta suorittavan etuudensaajan työeläkkeen maksaminen jatkuu yleensä vankilassaolosta huolimatta.

Jos lapsi täyttää 16 vuotta aikana, jolloin etuutta maksetaan perheen toimeentulon turvaamiseksi, on maksaminen tai maksettava määrä tarkistettava.

Kun etuus tai osa etuudesta maksetaan perheen huoltoon, rekisteröi etuusjärjestelmän nostajaratkaisun nostajaksi muu nostaja (KEL 66 § vangin perhe) ja muuta nostajaksi se henkilö tai viranomainen, jolle etuus maksetaan. Lue myös > Tekniset ohjeet.

Maksamisen muuttaminen, kun henkilön vankeusrangaistus päättyy

Jos koko etuus on maksettu rangaistuksen suorittamisen ajalta perheen toimeentuloon, muuta se henkilön vapauduttua tai päästyä valvottuun koevapauteen maksettavaksi hänelle itselleen tai sille, joka ennen keskeytystä on sen nostanut. Mikäli vain osa etuudesta on maksettu perheen toimeentulon turvaamiseksi, aloita lisäksi keskeytettynä olleen osan maksaminen.

1.5.2.6 Kuolinpesä

Kuolinpesä ei voi hakea etuutta.

Maksussa oleva etuus maksetaan vainajan tai mahdollisen maksunsaajan tilille sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

Etuus voidaan lisäksi maksaa kuolinpesälle, jos etuushakemus on saapunut Kelaan etuudenhakijan kuolinpäivänä tai sitä ennen. Etuus maksetaan tällöin hakemuksessa ilmoitetulle vainajan tilille.

Vainajan tili on voimassa

Kun vainajan tili on voimassa, etuus maksetaan hakemuksessa ilmoitetulle vainajan tilille.

Vainajan tili on ehditty lopettaa:

Jos vainajan tili on ehditty lopettaa, sinun tulee selvittää tili, jolle etuus voidaan maksaa. Päätös lähetetään näissä tilanteissa sille, kenelle etuus maksetaan. Päätöksessä tulee olla teksti, jossa kerrotaan vastaanottajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedoksisaannista muille pesän osakkaille sekä ilmoitetaan laiminlyöntiin liittyvästä vahingonkorvausvastuusta.

Etuus maksetaan

- **pesänselvittäjälle** aina, jos kuolinpesälle on määrätty selvittäjä. Hakemus maksamisesta tehdään lomakkeella EV 224 (Eläkkeen tai muun etuuden maksaminen kuolinpesälle). Pesänselvittäjän tulee toimittaa hakemuksen liitteeksi jäljennös oikeuden antamasta määräyskirjasta.
- jos kuolinpesälle ei ole määrätty pesänselvittäjää, etuus maksetaan hakemuksen EV 224 perusteella

- **leskelle.** Lesken tulee toimittaa Kelalle vain hakemus.
- **kuolinpesän edustajalle.** Hakemukseen on liitettävä vahvistettu perukirja ja yksilöidyt valtakirjat pesän osakkailta. Valtakirjamalli (EV111) on tulostettavissa kela.fi-sivuilta. Jos vahvistettua perukirjaa ei ole, hakemukseen liitetään perukirja ja sukuselvitys. Voit pyytää kuolinpesän edustajaa toimittamaan puuttuvat valtakirjat ja muut asiakirjat kirjeellä (VEL37 / PEL37).
- **yleistestamentin saajalle.** Hakemukseen on liitettävä oikeaksi todistettu jäljennös testamentista ja vahvistettu perukirja. Jos vahvistettua perukirjaa ei ole, hakemukseen liitetään perukirja ja sukuselvitys. Valtakirjoja ei tarvita.
- **testamentissa määrätyle toimeenpanijalle.** Hakemukseen on liitettävä oikeaksi todistettu jäljennös testamentista ja vahvistettu perukirja sekä yksilöidyt valtakirjat pesän osakkailta. Valtakirjamalli (EV111) on tulostettavissa kela.fi-sivuilta. Jos vahvistettua perukirjaa ei ole, hakemukseen liitetään perukirja ja sukuselvitys.
- **kunnalle** niissä tapauksissa, joissa vainajan omaisia ei ole löydetty ja kunta on huolehtinut hautauksesta.

Lainkohdat: Kansaneläkelaki (568/2007) 64 §

1.5.3 Ulosotto

Kansaneläkelain mukainen etuus voidaan ulosmitata lapselle maksettavan elatusavun tai siihen rinnastettavan vahingonkorvauksen perimiseksi (KEL 568/2007 111 §) Ulosmittaus voi koskea sekä kuukausittain erääntyvää elatusapua että viisi vuotta nuorempia rästejä. Ulosmittauksen perusteena on oikeuden päätös tai kunnallisen toimielimen vahvistama sopimus.

Ulosmittaaminen toimeenpannaan ulosottomieheltä saapuneen maksukiellon perusteella ja siinä noudatetaan ulosottolain palkkaa koskevia säännöksiä.

Eläkkeen, eläketuen tai lapsikorotuksen ulosmittausta varten ulosottoviranomainen lähettää palvelupisteeseen maksukieltomakkeen.

Maksukiellon saavuttua tarkista, että maksukiellossa ovat kaikki tarpeelliset tiedot. Lisäksi varmista, että ulosotto koskee elatusavun perimistä. Ulosottomies vastaa maksukiellon oikeellisuudesta. Jos havaitset siinä selvän virheen, huomauta asiasta ulosottomiehelle. Jos tämä pysyy kannassaan, noudata maksukielloa virheestä huolimatta, jos ei ole olemassa seuraavia syitä maksukiellon noudattamatta jättämiseen:

- ulosmittaus ei koske elatusavun perimistä
- velallinen ei ole etuudensaaja
- velallisen tulot eivät nouse yli suojaosuuden
- eläke-etuuteen kohdistuu muu maksuvaatimus, jonka on katsottava olevan ensisijainen ulosottovaatimukseen verrattuna
- Kelaan on saapunut uusi velallista koskeva maksukiello. Viimeistä maksukielloa noudatetaan.

Näissä tapauksissa palauta maksukiello ulosottomiehelle. Kirjoita palauttamisen syy maksukiellon taakse.

1.5.3.1 Tulopohja

Tulopohjalla tarkoitetaan sitä tulojen määrää, josta ulosmittaus suoritetaan. Tulopohjaan kuuluvat myös eläkkeet, eläketuki, lapsikorotus ja sairauspäiväraha ja muut palkan sijasta maksettavat toimeentuloetuudet riippumatta siitä, ovatko ne ulosmittauskelpoisia vai eivät. Määrättyyn tarkoitukseen tarkoitettuja avustuksia ja korvauksia (esimerkiksi vammaisetuudet, asumistuet, lapsilisä) ei kuitenkaan lasketa mukaan tulopohjaan.

1.5.3.2 Suojaosuus

Etuudensaajalle on jätettävä hänen omaan sekä hänen elatuksensa varassa olevan puolison, oman lapsen ja puolison lapsen elatukseen tietty vuosittain tarkistettava euromäärä päivää kohden (Ulosottokaari 4 luku 48 §).

Käytä eläkkeen, eläketuen ja lapsikorotuksen ulosmittauksessa aina ulosottomiehen ilmoittamaa suojaosuuden määrää. Suojaosuuden muuttuessa ulosottomies antaa uuden maksukiellon.

Ulosottovelalliselle jätettävä suojaosuus on vuoden 2021 alusta

- 22,71 euroa päivässä velallisen itsensä osalta
- 8,15 euroa päivässä velallisen elatuksen varassa olevan henkilön osalta.

Suojaosuus lasketaan kertomalla päiväkohtainen suojaosuus 30:lla. Yksinäisen velallisen suojaosuus on siten vuoden 2021 alusta lukien 681,30 euroa kuukaudessa.

Suojaosuudet tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Tästä johtuen ulosottomiehen tulisi vuosittain toimittaa Kelaan uusi maksukielto.

Velallisen elatuksen varassa olevina lapsina voidaan ottaa huomioon alaikäiset, samassa taloudessa asuvat

- aviolapset
- ottolapset
- tunnustetut avioliiton ulkopuolella syntyneet lapset

Eri taloudessa asuvaa lasta ei oteta huomioon, vaikka eläke-etuuden maksaisi lapselle elatusapua. Myös avopuoliso otetaan huomioon suojaosuutta laskettaessa, jos hän on etuudensaajan elatuksen varassa.

Velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioon ottaminen suojaosuutta määrättäessä on harkinnanvarainen ja kokonaan ulosottomiehen vastuulla. Sitä sinun ei tarvitse tarkistaa ulosottomieheltä, vaikka päätteellä olevien tietojen mukaan huollettavia näyttäisikin olevan.

1.5.3.3 Toimenpiteet palvelupisteessä

Tulopohjan laskeminen	Vapaakuukausijärjestelmä	Käytä eläkkeen maksaminen keskeyty tai lakkaa	Takautuvan eläkerän maksaminen
---------------------------------------	--	---	--

Ulosmittattavan määrän tarkistaminen	Ennakonpidätyksen korjaus	Lapsikorotus	Ulosmittauksen lakkauttaminen
--	---	------------------------------	---

Tulopohjan laskeminen

Laske ensin, mikä on tulopohjaan kuuluvien tulojen yhteenlaskettu nettomäärä. Lisää ulosottomiehen maksukiellossa ilmoittamaan muun tulon nettomäärään kansaneläkkeen ja/tai perhe-eläkkeen/eläketuen nettomäärä sekä mahdollinen lapsikorotus ja rintamalisät. Lisää tulopohjaan myös muut Kelan ko. henkilölle maksamat etuudet, jotka otetaan huomioon tulopohjassa (esim. sairauspäiväraha). Jos tulojen yhteenlaskettu nettomäärä ei ylitä suojaosuutta, et voi ulosmitata eläkettä, eläketukea tai lapsikorotusta lainkaan.

Jos ulosmittattavaksi vaadittu määrä on maksukiellossa ilmoitettu vakiomääräisenä, ulosmittaa tämä määrä, enintään kuitenkin suojaosuuden ylittävä määrä.

Jos vaadittu määrä on ilmoitettu murtolukuna (1/3 tai 2/3), laske ulosmittattava määrä seuraavasti:

- Jos tulopohjaan kuuluvien tulojen yhteenlaskettu nettomäärä on suurempi kuin ko. henkilölle laskettu suojaosuus kerrottuna kahdella, ulosmittattava määrä on 1/3 tulojen yhteenlasketusta nettomäärästä.
- Jos yhteenlaskettu nettomäärä on yhtä suuri tai pienempi kuin ko. henkilölle laskettu suojaosuus kerrottuna kahdella, ulosmittattava määrä on 2/3 tulojen yhteenlasketun nettomäärän ja suojaosuuden erotuksesta (ns. tulo- ja suojaosuusmittaus).

Jos maksukiellossa on määrätty ulosmittaukselle euromääräinen enimmäismäärä, ei sitä saa ylittää.

Voit ulosmitata kansaneläkkeestä, eläketuesta, lapsikorotuksesta ja leskeneläkkeestä elatusapusaatavan perimiseksi edellä mainittua säännön mukaista määrää (1/3 tai 2/3) suuremman määrän. Ulosottomies ilmoittaa ulosmittattavan määrän maksukiellossa. Velalliselle olisi kuitenkin aina jätettävä vähintään yksi kolmasosa palkan ja siihen rinnastuvien tulojen yhteismäärästä eikä suojaosuutta saa ulosmitata.

Ota muut tulot huomioon sen suuruisena kuin ulosottomies ilmoittaa maksukieltolomakkeella. Jos ulosottomies ei ole ilmoittanut muita tuloja, katsotaan, ettei niitä ole. Tällöin tulojen yhteenlaskettu nettomäärä ei yleensä ylitä suojaosuutta. Etuutta ei siten voida ulosmitata ja maksukiello palautetaan.

Voit laskea ulosmittattavan määrän oikeushallinnon sivuilla olevaa [maksukieltolaskuria](#) apuna käyttäen.

Takautuvan etuus-erän ulosmittaus

Voit elatusapumaksujen suorittamiseksi pidättää takautuvasti maksettavasta kansaneläkkeestä, eläketuesta, perhe-eläkkeestä ja lapsikorotuksesta 2/3 niiden nettomäärästä. Tällöin ei sovelleta suojaosuussäännöstä. Siten myönnettäessä etuutta ensimmäisen kerran tai jatkettaessa kuntoutustukea suojaosuus ei rajoita takautuvista eristä ulosmittattavaa määrää. Ainoana rajoituksena on vaatimus 2/3 nettomäärästä.

Lapsikorotus

Eläkkeensaajalle voidaan myöntää lapsikorotus alle 16-vuotiaasta lapsesta ulosmittauksen perusteella, jos eläkkeensaajan tuloista säännöllisesti ulosmitataan vähintään elatustuen (167,01 euroa/kk vuonna 2020) verran tai hänellä ulosmitattava määrä mukaan lukien on kustannuksia lapsesta yhteensä vähintään elatustuen verran. Katso myös lapsikorotus.

Jos eläkkeeseen on jo ennen ulosmittausta myönnetty lapsikorotus lapsesta, jonka elatusavun perimiseksi ulosmittausta on vaadittu, mutta ulosmittausta ei voida suojaosuuden vähentämisen jälkeen toteuttaa, tarkista eläkkeensaajan oikeus saamaansa lapsikorotukseen. Pyydä tarkistusta varten hakemus.

Jos eläkkeeseen on myönnetty lapsikorotus ulosmittauksen perusteella ja ulosmittaus lakkaa, lakkautta lapsikorotus.

Vapaakuukausijärjestelmä

Kun ulosmittaus toimitetaan elatusavun perimiseksi, voidaan velalliselle antaa vapaakuukausia vain painavasta syystä. Keskeytä ulosmittaus vapaakuukausien ajaksi. Keskeytyksestä ei anneta päätöstä asiakkaalle.

Ulosottomies ilmoittaa Kelalle kirjallisesti vapaakuukausista. Uutta maksukieltoa ei kuitenkaan tarvitse antaa. Jos ulosottomies ei toimita uutta maksukieltoa, noudata aiempaa maksukieltoa keskeytyksen jälkeenkin. Vapaakuukausista voidaan ilmoittaa myös maksukiellossa, jos kuukaudet ovat ennalta tiedossa. Jos vapaakuukausien ilmoitetaan olevan esim. heinäkuu ja joulukuu, huolehdi siitä, että vapaakuukaudet tulevat huomioonotetuksi.

Ulosmitattavan määrän tarkistaminen

Ulosmitattava määrä on tarkistettava, kun eläkkeen, eläketuen tai lapsikorotuksen määrä muuttuu. Tarkistuksen voi aiheuttaa veroprosentin muutos, lapsen täyttäminen 16 vuotta tai muu syy. Tästä syystä rekisteröi muutosta edeltävälle kuukaudelle seurantatieto.

Myös kun lapsikorotus myönnetään henkilölle, jolla on jo voimassa eläke-etuuteen kohdistuva maksukielto, tulee ulosmitattava määrä tarkistaa. Ulosmitattavan määrän selvittämiseksi ota tarvittaessa yhteyttä ulosottoviranomaiseen.

Ulosmittauksen lakkauttaminen

Lakkautta ulosmittaus, kun

- ulosottomies lähettää Kelaan ilmoituksen maksukiellon peruuttamisesta/ muuttumisesta tai muulla tavoin kirjallisesti peruuttaa ulosmittauksen.
- eläkkeen, eläketuen määrän ja/tai suojaosuuden muuttuessa ei jää enää ulosmitattavaa. Tällöin maksukielto palautetaan ulosottomiehelle.

Kun eläke-etuuden maksaminen keskeytyy tai lakkaa

Jos eläkkeen tai eläketuen maksaminen keskeytetään esim. vankeusrangaistuksen suorittamisen tai tuntemattomissa olon vuoksi tai määräajaksi myönnetty kuntoutustuki lakkaa, ilmoita ulosottomiehelle eläkkeen tai eläketuen maksamisen keskeytymisestä ja

tiedustele, onko maksukiello edelleen voimassa maksua jatkettaessa vai palautetaanko maksukiello.

Eläkkeensaajan kuoltua ilmoita ulosmittauksen päättymisestä kuoleman johdosta ja palauta maksukiello ulosottomiehelle.

Ennakonpidätyksen korjaus

Maksujenhallintaryhmä lähettää toimistolle tiedon ennakonpidätyksen korjaamisesta. Selvitä, onko palautettavasta ennakosta vielä maksettava ulosottomiehelle ja laske tarvittaessa ulosmitattava määrä uudelleen. Rekisteröi maksamista koskevat tiedot ja ilmoita siitä maksujenhallintaryhmälle. Maksujenhallintaryhmä ilmoittaa, milloin rahat ovat maksussa. Ilmoituksen saatuasi, anna ennakon palautusta koskeva päätös eläke-etuudensaajalle.

1.5.3.4 Ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeus

Kelan on annettava ulosottoviranomaisen pyynnöstä ulosmittauksen täytäntöönpanoa varten tiedot kansaneläkelain mukaisen eläkkeen, eläketuen ja lapsikorotuksen määrästä. Voit ilmoittaa Kelan maksaman eläkkeen, eläketuen ja lapsikorotuksen määrän muunkin velan kuin elatusavun ulosmittaamista varten. Ulosmittauksen ulkopuolella jääviä etuuksia, kuten vammaisetuudet ja asumistuki, ei ilmoiteta ulosottoviranomaiselle.

Työeläkkeen maksajaa koskevan tiedon saa antaa ulosottoviranomaiselle. Työeläkkeen määrää koskevia tietoja ei yleensä anneta, vaikka ne ovat nähtävissä kyselyillä. Työeläkelaitoksille ei anneta tietoja Kelan ulosmittauksesta.

1.5.4 Maksaminen regressinä

Lapsikorotus voidaan maksaa regressinä eli takautumisvaatimuksen perusteella kunnalle, työttömyyskassalle tai Kelalle muun, lapsikorotukseen nähden toissijaisen etuuden tai korvauksen liikamaksun korvaukseksi. Lapsikorotus voidaan maksaa myös toisen maan laitokselle.

Esimerkki regressitilanteesta: lapsikorotus myönnetään takautuen samalle ajalle, jolta henkilölle on jo maksettu työttömyysetuutta.

Lapsikorotus voidaan maksaa regressinä kun kyseessä on:

- työttömyysturvalain tai vuorotteluvapaalain mukainen vaatimus ([TTL 1290/2002 11 luku 14 §](#), [VVL 1305/2002 19 §](#))
- toimeentulotukilain mukainen vaatimus ([TOTUL 1412/1997 23 §](#))
- sosiaaliturvasopimusten regressimääräykset.

Lapsikorotus voidaan maksaa vaatimuksen perusteella siltä ajalta, jolle toisen etuuden tai korvauksen liikamaksu kohdistuu. Tällöin takautuva etuus ja/tai säännöllinen maksuerä maksetaan vaatijalle joko kokonaan tai osittain. Regressiperintä ei edellytä etuudensaajan suostumusta.

Maksaminen kunnalle, työttömyyskassalle tai toisen maan laitokselle edellyttää, että maksun vaatija on toimittanut Kelaan kirjallisen maksuvaatimuksen. Maksuvaatimus

tulee kuvata Oiwaan ja rekisteröidä vireille etuusjärjestelmään Kelan toimistossa välittömästi sen saapumisen jälkeen.

Maksettaessa lapsikorotusta regressinä Kelan maksaman työttömyysetuuden tai vuorottelukorvauksen liikamaksun korvaukseksi lähtökohtana on, että kyseiseen etuuteen on tehty tarkistus- tai lakkautusratkaisu ja sen johdosta on syntynyt liikamaksua samalle ajalle, jolle lapsikorotus myönnetään. Liikamaksusta rekisteröidään RAKE-järjestelmään maksuvaatimus, jonka perusteella lapsikorotuksen maksaminen tapahtuu.

Etuuden maksamisesta maksunvaatijalle annetaan päätös etuudensaajalle itselleen. Maksunsaajalle ei yleensä anneta päätöstä erikseen. Tiedot maksusta välitetään pankin tiliotteella.

Useat vaatimukset

Lapsikorotukseen voi kohdistua samanaikaisesti useita vaatimuksia tai vähennyksiä. Useita vaatimuksia voi olla esimerkiksi, kun henkilölle on maksettu samanaikaisesti toimeentulotukea ja työttömyysetuutta ja hänelle myönnetään lapsikorotus takautuen tälle ajalle.

Vaatimusten ja vähennysten järjestys

- työttömyysetuutta tai vuorottelukorvausta koskeva vaatimus (TTL)
- toimeentulotukilain 23 §:n mukainen vaatimus (TOT)
- sosiaaliturvasopimuksien mukainen vaatimus (SRV) tai
- etuudensaajan omaan suostumukseen perustuva Kelan etuuden takaisinperintä

1.5.4.1 Maksaminen toimeentulotuen korvaukseksi

1.1.2017 alkaen Kela on myöntänyt ja maksanut perustoimeentulotuen ja kunta ehkäisevän sekä täydentävän toimeentulotuen.

Kela ja kunta voivat myöntää toimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa lapsikorotusta vastaan. Molemmat voivat periä lapsikorotuksesta ennakkona myöntämänsä toimeentulotuen, jos lapsikorotus myönnetään samalle ajalle, jolta toimeentulotukea on maksettu (Totul 1412/1997 23 §). Toimeentulotuki voidaan periä vain niiden kuukausien lapsikorotuksesta, joilta ennakkona myönnettyä toimeentulotukea on maksettu.

Kelan vaatimus

Lapsikorotus maksetaan Kelalle, kun perustoimeentulotuen käsittelijä tekee toimeentulotukilain 23 §:än perustuvan kuittauspyynnön (Maksuvaatimus -työ Oiwaan) lapsikorotukseen. Perustoimeentulotuen käsittelijä lisää Maksuvaatimus -työn kommenttiin kuittauspyynnön ajan ja euromäärän. Maksuvaatimus rekisteröidään vireille (RAKE-järjestelmä).

Jos perustoimeentulotuen käsittelijä ei ole tehnyt Maksuvaatimus -työtä perustoimeentulotuen ratkaisun yhteydessä, voi takautuva lapsikorotus jäädä kuittaamatta perustoimeentulotukeen. Ota yhteyttä perustoimeentulotuen käsittelijään, jos huomaat, että perustoimeentulotukea on maksettu samalta ajalta, jolta olet myöntämässä lapsikorotusta, eikä maksuvaatimuspyyntöä ei ole tehty.

Kunnan vaatimus

Kunnan vaatimus saapuu Kelaan joko sosiaalitoimen etuustietopalvelun kautta tai lomakkeella. Maksuvaatimus rekisteröidään vireille lapsikorotukseen (RAKE-järjestelmä).

Vaatimuksen tulee olla Kelassa vähintään kaksi viikkoa ennen lapsikorotuksen maksupäivää.

Esimerkki

Jos lapsikorotuksen maksupäivä on torstai, vaatimuksen on täytynyt saapua Kelaan viimeistään torstaina kaksi viikkoa aikaisemmin.

Kunta vastaa tekemänsä vaatimuksen oikeellisuudesta. Käsittelijän ei siten tarvitse selvittää, onko kunta myöntänyt toimeentulotukea odotettavissa olevaa lapsikorotusta vastaan. Epäselvissä tapauksissa voit kuitenkin varmistaa, kohdistuuko kunnan vaatimus lapsikorotukseen.

Jos Kela ja kunta vaativat lapsikorotuksen samalta ajalta, Kelan maksama perustoimeentulotuki kuitataan ensin lapsikorotuksesta ja jäljelle jäävä lapsikorotus maksetaan kunnalle. Jos lapsikorotuksen lisäksi maksetaan viivästyskorotusta, Kelan ja lapsikorotuksen saajan osuuteen kohdistuva viivästyskorotus maksetaan lapsikorotuksen saajalle itselleen. Kunnalle maksetaan sen osuuteen kohdistuva viivästyskorotus.

Lue lisää Perintä ja kuittaus odotettavissa olevasta etuudesta, TOTUL 23 §:n maksuvaatimusten muutokset 1.1.2017 alkaen ja Perustoimeentulotuen aiheuttamat muutokset eläkejärjestelmiin 1.1.2017 alkaen.

1.5.4.2 Maksaminen työttömyysetuuden maksajalle

Työttömyyskassoilla ja Kelan toimistolla on oikeus periä etuudesta samalta ajalta maksamansa työttömyysetuuden määrä. Tällöin edellytetään, että lapsikorotus myönnetään

- takautuvasti ja
- samalle ajalle, jolta henkilö on saanut työttömyysetuutta tai vuorottelukorvausta.

(KEL 568/2007 70 §, [TTL 1290/2002 11 luku 14 §](#), JTPL 1295/2002 12 luku 4 §, [VVL 1305/2002 19 §](#))

Lapsikorotus maksetaan työttömyyskassalle tai Kelalle, jos Kelassa on vaatimus (TTL-vaatimus) lapsikorotuksen maksamisesta työttömyysetuuden liikamaksun korvaukseksi.

TTL-vaatimus tulee vireille

- työttömyyskassan toimittamalla ennakoilmoituksella (lomake ETK/KELA 7301 tai vapaamuotoinen lomake) tai
- Kelan aloitteesta, kun sillä on tieto Kelan tai kassan työttömyysetuuden maksamisesta.

Vaatimuksesta on oltava tieto Kelassa vähintään kaksi viikkoa ennen takautuvan lapsikorotuksen maksamista. Jos tieto on saatu tämän määräajan kuluessa, et voi maksaa lapsikorotusta etuudensaajalle itselleen siltä ajalta, jolta työttömyysetuutta on maksettu. Laske määräaika lapsikorotuksen maksupäivästä kaksi viikkoa taaksepäin. Jos takautuva lapsikorotus maksetaan torstaina, tiedon on pitänyt olla Kelassa torstaina kaksi viikkoa aikaisemmin.

Toimenpiteet vakuutuspiirissä

Kun myönnet lapsikorotuksen, ota lapsikorotus takautuvalta ajalta talteen, jos

- työttömyyskassa on toimittanut ennakoilmoituksen maksamastaan työttömyysetuudesta tai
- jos Kelan tiedoista selviää, että työttömyyskassa tai Kela on maksanut hakijalle työttömyysetuutta samalta ajalta.
 - Kassan työttömyysetuus: ks. HEKY/Työttömyyskassan etuustiedot.

Kun teet myöntöratkaisua, vie TTL-maksuvaatimukseen tiedot TTL-varausta varten. Tällöin takautuvalta ajalta myöntämäsi lapsikorotus jää talteen (ei makseta etuudensaajalle itselleen) ja etuudensaaja saa lapsikorotuksen seuraavasta kuukaudesta alkaen.

Talteenotosta lähtee työttömyyskassalle ohjelmallisesti lomake E7302, jolla kassaa pyydetään ilmoittamaan perittävän työttömyysetuuden tiedot.

Jos etuudensaaja on saanut Kelan työttömyysetuutta, luo työttömyysetuuteen Seuranta (Regressi, TTL) - työ, jolla ilmoitat lapsikorotuksen myönnöstä, talteenotosta ja pyydät ilmoittamaan tiedot perittävästä työttömyysetuudesta. Työttömyysetuuden lakkautettuaan käsittelijä kirjaa työhön pyydetyt tiedot.

Talteen jääneen lapsikorotuksen maksuunpanoa varten tarvitaan tarkat tiedot perittävästä työttömyysetuudesta: miltä aikaväliltä, moneltako päivältä ja paljonko työttömyysetuuden liikamaksua lapsikorotuksesta halutaan periä. Kun tiedot ovat selvillä, täydennä ne TTL-maksuvaatimukseen ja tee lapsikorotuksen maksuunpanoratkaisu.

Lue lisää Tekniset ohjeet > RAKE > Maksaminen > Etuuden maksaminen maksunvaatijalle

Maksettava määrä ja vaatimuksen voimassaolo

Lapsikorotus maksetaan työttömyyskassalle/Kelalle samoilta päiviltä (osakuukaudet), joilta työttömyysetuutta on maksettu. Maksujakson keskellä olevan lauantain ja sunnuntain etuus maksetaan myös työttömyysetuuden maksajalle. Viiden päivän työttömyysetuusviikkoa vastaa seitsemän päivän lapsikorotusviikko.

Jos työttömyysetuuden maksatuksessa on ollut katkoja (esimerkiksi sairaspäivät, kurssipäivät tai työssäolopäivät) tai etuuden määrä/päivä on vaihdellut, ota tämä huomioon, kun viet tietoja TTL-vaatimukseen. Vie vaatimuksen Ajanjaksot-kohtaan erikseen jokainen aikaväli (maksujakso), jolta työttömyysetuutta on maksettu yhdenjaksoisesti ja etuuden määrä / päivä on ollut sama. Katkopäivien osuus lapsikorotuksesta maksetaan lapsikorotuksen saajalle itselle.

Lapsikorotuksen saajalle itselleen maksettavaan osuuteen voidaan maksaa viivästyskorotusta. Työttömyysetuuden maksajalle maksettavaan osuuteen viivästyskorotusta ei makseta.

TTL-vaatimus ei ole enää voimassa, kun työttömyysetuuden maksaja ilmoittaa, ettei vaatimus ole enää voimassa tai lapsikorotuksen takautuvasta maksusta on kuitattu vaadittu työttömyysetuuden määrä.

Lue lisää [eläkkeen ja työttömyysetuuden regressistä](#).

1.5.4.3 EU-lainsäädännön vaikutukset

Sovellettaessa asetusta 1408/1971 lapsikorotus ja muut eläkkeensaajan lapsesta maksettavat etuudet oli maksettava toisen maan regressivaatimuksen (Vanhuuseläke > Etuusohje > Maksaminen > Kv-säännökset > EU-säännökset > Regressivaatimus) perusteella pyytäneelle laitokselle sen maksaman liikasuorituksen korvaamiseksi samoin edellytyksin ja menettelyin kuin on selostettu eläkeohjeessa.

Lapsikorotus määrätään asetuksen 883/2004 perusteella, eikä sitä makseta regressivaatimuksen perusteella toisen maan laitokselle. Poikkeuksen muodostaa työttömyysturvaetuutta koskeva regressivaatimus. Lapsikorotus voidaan maksaa toisen maan laitokselle sen samalta ajalta maksaman työttömyysetuuden liikamaksun korvaukseksi. Edellytyksenä on, että lapsikorotuksen ja työttömyysetuuden välinen regressi on sekä Suomen että toisen maan lainsäädännön mukaan mahdollinen.

1.5.4.4 Sosiaaliturvasopimusten vaikutukset

Jos eläke maksetaan toisen sosiaaliturvasopimusmaan laitokselle regressivaatimuksen (Vanhuuseläke > Etuusohje > Maksaminen > Kv-säännökset > Sosiaaliturvasopimusten vaikutukset) perusteella, myös eläkkeen lapsikorotus maksetaan vaatijalle. Maksaminen on mahdollista vain Israelin ja Chilen sosiaaliturvasopimusten perusteella.

1.5.4.5 Maksaminen kuntoutusrahan liikamaksun korvaukseksi

Lapsikorotusta ei voida maksaa kuntoutusrahan liikamaksun korvaukseksi, koska kuntoutusrahan ei sisälly lapsikorotusta.

1.5.4.6 Maksaminen elatustuen korvaukseksi

Lapsikorotus voidaan KEL 51 §:n mukaan maksaa mm. eläkkeensaajalle, joka vastaa muualla asuvan alle 16-vuotiaan lapsensa toimeentulosta. Eläkkeensaajan katsotaan vastaavan lapsensa toimeentulosta, jos hänellä on siitä vähintään elatustuen verran kustannuksia kuukautta kohden. Lapsikorotusta ei makseta eläkkeensaajalle, joka laiminlyö lapsensa toimeentulosta huolehtimisen.

Jos elatusvelvollinen on laiminlyönyt elatusvelvollisuutensa, lapsikorotus voidaan kuitenkin myöntää silloin, kun eläkkeensaajalta ulosmitataan vähintään elatustuen verran tai kun hänellä ulosmittaus mukaan lukien on kustannuksia lapsensa toimeentulosta yhteensä vähintään elatustuen verran. Lapsikorotus voidaan myöntää myös, jos elatusvelvollinen alkaa tehdyn maksusuunnitelman mukaan maksaa elatusapua vapaaehtoisesti Kelalle ja kuukausittainen suoritus on elatustuen suuruinen tai hänellä on edellä mainittu suoritus mukaan lukien kustannuksia lapsensa toimeentulosta yhteensä vähintään elatustuen verran. Elatusavun vapaaehtoiseen maksamiseen perustuva maksusuunnitelma voidaan tehdä elatusvelvollisen kanssa

ennen kuin elatusapuvelan perintään ryhdytään ulosottoihin. Edellä mainituissa tilanteissa eläkkeensaajalla on oikeus lapsikorotukseen.

Kela perii itselleen lapsikorotuksen elatustuen korvaukseksi tekemällä siihen kohdistuvan maksuvaatimuksen. Näin perittävä lapsikorotus kohdistetaan perittävässä olevan elatusapuvelan suorituksiksi. Eläkkeensaajaa on kuultava ennen kuin lapsikorotus voidaan maksaa Kelalle.

Jos lapsikorotusta joudutaan tarkistamaan eläkkeensaajan laiminlyötyä elatusavun maksamisen, eläkkeensaajaa tulee kuulla ennen kuin lapsikorotus keskeytetään tai lakkautetaan. Eläkkeensaajaa ei kehoiteta hakemaan lapsikorotusta silloin, kun tiedoista näkyy, että elatusapuja ei ole maksettu.

Kuulemista varten on erillinen kirje (LAS04) ja väliaikaista keskeyttämistä (LAK02) ja maksun jatkamista (LAT05) varten päätöstekstit. Lapsikorotuksen Kelalle maksamista varten on fraasi MVA72.

Maksuvaatimuksen rekisteröiminen

RAKE-järjestelmässä elatustuen perintää varten ei ole omaa maksuvaatimusta. Vaatimus rekisteröidään Muu jatkuva (MJV) tai Muu takautuva (MTV)-vaatimuksella. Rekisteröi vaatimuksen tunnisteeksi 00487, jolloin ohjelma kirjoittaa vaatijaksi Kela / Palautustiimi / Elatusapuvelka ja tilinumeroiksi elatusapuvelan palautustili FI65 5000 0120 3432 71. Rekisteröi lisäksi viitenumero. Lisätietoihin on hyvä kirjoittaa lapsen/lasten henkilötunnukset, joiden elatusapua perintä koskee.

Maksunmuodostuksessa Maksun jakaminen (EJMV)-näytöllä määräksi saa rekisteröidä enintään lapsikorotuksen määrän. Jos lapsikorotus maksetaan useamman lapsen perusteella, määrä voi olla enintään niiden lasten lapsikorotuksien verran, joiden elatusapua perintä koskee.

1.5.5 Viivästyskorotus

Etuudensaajalla on oikeus viivästyskorotukseen, jos hakemuksen tai muun vaatimuksen käsittely viivästyy. Viivästyskorotus määräytyy viivästysajan ja korkolain mukaisen viivästyskoron mukaan.

Viivästyskorotusta ei tarvitse hakea erikseen.

Viivästyskorotusta laskettaessa pääoma muodostuu kaikista viivästyneistä etuuseristä. Korotus lasketaan etuuskohtaisesti ja pääsääntöisesti ohjelmallisesti.

Viivästyskorotuksesta ei anneta yleensä erillistä päätöstä, vaan viivästysaika ja viivästyskorotuksen määrä ilmoitetaan etuuspäätöksessä.

Viivästyskorotuksesta on valitusoikeus samalla tavalla kuin etuudesta.

Viran puolesta myönnettävään tai tarkistettavaan etuuteen ei makseta viivästyskorotusta.

Viivästyskorotuksen veronalaisuus määräytyy etuuden mukaan. Siten vain kansaneläkkeeseen, takueläkkeeseen ja perhe-eläkkeeseen maksettava viivästyskorotus on veronalaista.

Säädökset

- Kansaneläkelaki (568/2007) 106–107 §
- Laki takuueläkkeestä (703/2010) 32 § / kansaneläkelaki (568/2007) 106–107 §
- Laki vammaisetuksista (570/2007) 49–50 §
- Laki eläkkeensaajan asumistuesta (571/2007) 51–52 §
- Rintamasotilaseläkelaki (119/1977) 17 § / kansaneläkelaki (568/2007) 106-107 §
- Korkolaki (633/1982) 4 ja 12 §

1.5.5.1 Viivästysaika

Viivästysaika alkaa pääsääntöisesti

- hakemuksen jättämistä seuraavan neljännen kuukauden alusta (**kolmen kuukauden sääntö**)
- yhden kuukauden kuluttua eläke- tai korvaustiedon saapumisesta (**yhden kuukauden sääntö**)

Viivästysaika voi alkaa erityistilanteissa etuudensaajasta johtuvan esteen poistuttua tai eräpäivästä.

1.5.5.1.1 Kolmen kuukauden sääntö

Viivästyskorotuksen maksaminen edellyttää, että hakija on jättänyt Kelalle etuushakemuksen tai muun vastaavan vaatimuksen sekä antanut etuuden ratkaisemiseksi tarvittavat selvitykset. Hakemus tai vaatimus katsotaan saapuneeksi silloin, kun se on saapunut Kelaan. Kuitenkin jos hakemus on jätetty työeläkelaitokseen, työeläkelaitoksen saapumispäivä katsotaan myös Kelaan saapumispäiväksi. Näin menetellään myös, jos ulkomaan laitos on lähettänyt eläkehakemuksen Ulkomaan yksikön asemesta työeläkelaitokseen.

Viivästysaika alkaa pääsääntöisesti, kun hakemuksen jättämiskuukautta seuraavat kolme kalenterikuukautta ovat kuluneet eikä etuus vielä ole maksussa. Etuuserä tai etuuden korotuserä ei kuitenkaan ole viivästynyt, jos se maksetaan saman kuukauden aikana, jolloin oikeus siihen on syntynyt.

Esimerkki

Esimerkki 1. Hakemus on tullut vireille 3.7. Oikeus etuuteen alkaa 1.9., mutta etuus maksetaan 14.12. Koska käsittelyaika on pitempi kuin hakemuksen jättökuukausi ja kolme sitä seuraavaa kuukautta, viivästysaika alkaa 1.11. ja päättyy 14.12. Siten syys- ja lokakuun etuuseriin maksetaan viivästyskorotusta ajalta 1.11. -14.12. ja marraskuun etuuserään ajalta 1.-14.12. Joulukuun etuuserä ei ole viivästynyt, koska se on maksettu joulukuussa.

Jos hakija ei ole toimittanut hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia selvityksiä, viivästysaika alkaa kulua vasta, kun kolme kuukautta on kulunut selvityksen esittämiskuukauden päättymisestä.

Esimerkki

Esimerkki 2. Hakemus ja lääkärinlausunto ovat saapuneet Kelaan 3.2. Hakija toimittaa toisen lääkärinlausunnon 8.3. Etuus myönnetään uuden lääkärinlausunnon perusteella, jolloin kolmen kuukauden määräaika lasketaan lisäselvityksen saapumispäivästä eli 8.3 saapuneesta lääkärinlausunnosta. Viivästysaika alkaa 1.7. lukien.

Ulkomaan laitokselta hakemuksen saapumisen jälkeen saadut selvitykset, esimerkiksi tiedot vakuutusajoista, ovat lisäselvityksiä, jotka myöhentävät viivästysaika.

Jos hakemuksen käsittely on viivästynyt lisäselvityksen puuttumisen vuoksi, rekisteröi ratkaisua tehdessäsi viivästyskorotusnäytölle (EJVK) lisäselvityksen saapumispäivä. Ohjelma laskee viivästysajan tästä päivästä. Lue lisää Tekniset ohjeet > RAKE > Viivästyskorotuksen laskenta.

Viivästysaika lasketaan etuuden todelliseen maksupäivään saakka. Ulkomaille maksettavan etuuden maksupäiväksi katsotaan se päivä, jolloin se on maksettu Suomessa toimivaan rahalaitokseen.

Selvitysvelvollisuus

Hakijalta edellytetään, että hän on antanut Kelalle sellaiset etuuden perusteeseen ja määrään vaikuttavat selvitykset, joita häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Hän on täyttänyt velvollisuutensa, kun hän on vastannut riittävän tarkasti hakemuksessa esitettyihin kysymyksiin ja toimittanut Kelaan hakemuksessa mainitut liitteet ja muut hakemuksen ratkaisemiseksi vaadittavat selvitykset.

Kun **Kelalla** on oikeus saada tarvittava tieto lain perusteella esimerkiksi työeläketiedot kansaneläkelain 85 §:n perusteella, **hakija** on täyttänyt selvitysvelvollisuutensa, kun hän on ilmoittanut hakemuksessa, mistä tieto on saatavissa. Tällöin kolmen kuukauden määräaika lasketaan hakemuksen jättämiskuukauden päättymisestä. Lue lisää Yhden kuukauden säännöstä (Etuusohje > Viivästyskorotus > Yhden kuukauden sääntö).

Jos hakija määrätään kansaneläkelain tai vammaisetuuksista annetun lain perusteella lisätutkimuksiin ja hakemuksen käsittely tämän vuoksi viivästyy, lasketaan viivästysaika kolmen kuukauden säännön perusteella hakemuksen saapumisesta. Lue lisää Viivästyskorotus > Lääketieteellisten lisäselvitysten kustannukset.

Kun Kela hankkii muita etuuden ratkaisemiseksi välttämättömiä lisäselvityksiä viran puolesta, lasketaan viivästysaika kolmen kuukauden säännön perusteella lisäselvitysten saapumisesta.

Ulkomailta Kela ei hanki selvityksiä viran puolesta, vaan hakijan on itse hankittava selvitykset. Jos sopimusmaan vakuutuslaitos ei ole vahvistanut hakijan henkilötietoja, hakija on itse velvollinen hankkimaan asuinmaansa viranomaiselta Suomen virkatodistusta vastaavan todistuksen.

1.5.5.1.2 Yhden kuukauden sääntö

Jos hakemuksen ratkaisua varten on jouduttu odottamaan tietoa tulona huomioon otettavasta tai etuusoikeuteen vaikuttavasta eläkkeestä tai korvauksesta, viivästysaika alkaa, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona tieto eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kelaan ja edellä mainittu etuus on tällöin

lopullisesti ratkaistu. Myös ulkomailta maksettaviin tulona huomioon otettaviin etuuksiin sovelletaan yhden kuukauden sääntöä.

Työeläke tai korvaus katsotaan lopullisesti ratkaistuksi päätöksen antopäivänä, jos asiasta ei ole valitettu. Jos päätöksestä on valitettu, se on lopullinen silloin, kun viimeisin valitusaste on ratkaissut asian ja päätöksestä saadaan tuloksi huomioonottamisessa tarvittava tieto. Vastaavaa sovelletaan työeläkkeen itseoikaispäätöksiin. Hylkäyspäätös katsotaan lopulliseksi, kun valitusaika on kulunut umpeen eikä valitusta ole tullut vireille. Jos valitus koskee sellaista seikkaa, jolla ei ole vaikutusta henkilön oikeuteen saada vammaisetuutta, viivästysaika alkaa, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona tieto eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kelaan.

Sovella yhden kuukauden sääntöä vain silloin, jos sen mukaan laskettu viivästyskorotuksen alkamisaika on myöhäisempi kuin kolmen kuukauden säännön mukaan laskettu aika.

Ohjelma laskee yhden kuukauden käsittelyajan sen kuukauden päättymisestä, jolloin ilmoitus eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kelaan. Jos työeläkepäivä eli päivä, jona ilmoitus työeläkkeen tai muun korvauksen myöntämisestä on saapunut Kelaan, on myöhäisempi kuin hakemuksen saapumispäivä, rekisteröi etuusratkaisussa viivästyskorotusnäytölle myös Työeläkepäivä. Jos ilmoituksia on useita, merkitse Työeläkepäiväksi viimeisimmän ilmoituksen Kelaan saapumispäivä. Jos myöhempi ilmoitus koskee kuitenkin vain sellaista seikkaa, jolla ei ole vaikutusta henkilön oikeuteen saada vammaisetuutta, tulee Työeläkepäiväksi merkitä vammaisetuuteen vaikuttavan ilmoituksen Kelaan saapumispäivä.

Eläkettä tai korvausta koskevan ilmoituksen Kelaan saapumispäivän saat HEKY/ Työeläkkeet ja korvaukset -kyselyllä kyseisen eläkkeen tai korvauksen näytöllä, kohdasta 'Saapumispäivä.'

1.5.5.1.3 Etuus ei maksussa eräpäivänä (eräpäiväkorotus)

Etuuden maksupäivä ilmoitetaan päätöksessä. Jos etuus ei ole maksussa luvattuna säännöllisenä maksupäivänä, viivästysaika on eräpäivän ja todellisen maksupäivän välinen aika.

Esimerkki

Eläke-etuus on keskeytetty tai lakkautettu virheellisesti, joten sitä ei makseta säännöllisenä maksupäivänä 4.7. Eläke-etuuserät maksetaan 22.8, viivästysaika alkaa 4.7 ja lasketaan 22.8. saakka.

Viivästyskorotusta ei lasketa ohjelmallisesti RAKE-, AE-, QE- eikä GE-järjestelmässä. Laske viivästyskorotus laskentatapahtumalla (ELLA).

Anna maksumääräys maksujenhallintaryhmälle ja etuudensaajalle päätös viivästyskorotuksesta RAKE-järjestelmässä Päätöksenanto-tapahtumalla.

Maksa viivästyskorotus AE-, QE- ja GE-järjestelmässä Yksittäismaksu-toiminnolla (Viivästyskorotuksen maksu). Anna päätös Asiakaskirjejärjestelmästä.

Lue lisää Viivästyskorotuksen laskenta.

1.5.5.1.4 Etuudensaajasta johtuva maksuste (estekorotus)

Jos etuutta ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa etuudensaajasta johtuvasta syystä, viivästysaika alkaa siitä lukien, kun Kela on saanut tiedon esteen poistumisesta.

Jos etuushakemus olisi muutoin ratkaistavissa, mutta hakija ei ole toimittanut sen maksamista varten välttämätöntä tietoa, viivästyskorotuksen maksaminen alkaa aikaisintaan siitä, kun tieto on saatu. Tällöin kuitenkin edellytetään, että viivästysaika kolmen tai yhden kuukauden säännön perusteella on alkanut. Tällainen tilanne syntyy, jos etuushakemus olisi muutoin ratkaistavissa, mutta hakija ei ole toimittanut maksuosoitetta.

Maksuunpantaessa etuusoikeuden epäselvyyden vuoksi keskeytettyä etuutta viivästysaika alkaa, kun etuudensaaja on antanut vaaditun selvityksen tai se muutoin on saatu. Jos eläke sen sijaan oli keskeytetty sen määrään vaikuttavan seikan selvittämiseksi, viivästyskorotus määräytyy lopullista päätöstä annettaessa tarkistushakemuksen tai muun vastaavan vaatimuksen perusteella kolmen tai yhden kuukauden säännön mukaisesti.

Viivästyskorotuksen määrä lasketaan ohjelmallisesti RAKE-järjestelmässä. Lue lisää Tekniset-ohjeet > RAKE > Viivästyskorotus-EJVK.

Laske viivästyskorotus laskentatapahtumalla (ELLA). Maksa viivästyskorotus AE- ja GE-järjestelmässä Yksittäismaksu-toiminnolla (Viivästyskorotuksen maksu). Anna päätös YHTE-kirjejärjestelmästä.

1.5.5.2 Erytistilanteet

Muutoksenhaku

Jos etuus myönnetään tai sitä korotetaan muutoksenhaun tai oikaisun takia, viivästysaika lasketaan alkuperäisestä hakemuksesta. Myös väliaikaiseen päätökseen viivästyskorotus lasketaan yleensä alkuperäisestä hakemuksesta. Rekisteröi asia vireille alkuperäisen hakemuksen mukaisesti.

Muutoksenhakuaste voi kuitenkin määrätä viivästysajan alkamaan myöhemmästä ajankohdasta kuin alkuperäisen hakemuksen perusteella määräytyvästä ajasta. Edellytyksenä on, että Kela on esittänyt oleellisen muutoksen tapahtuneen hakijan olosuhteissa muutoksenhaun aikana.

Jos katsot, että viivästysaika tulisi laskea myöhemmästä ajankohdasta kuin alkuperäisen hakemuksen perusteella määräytyvästä ajasta, ilmoita tästä muutoksenhakuelimelle antamassasi lausunnossa.

Oikaisu

Oikaistaessa hakemuksen käsittelyn yhteydessä tapahtunutta Kelan virhettä, viivästysaika lasketaan virheellisesti ratkaistun hakemuksen jättämisestä. Rekisteröi asia vireille alkuperäisen hakemuksen mukaisesti.

Jos on kysymys Kelan viran puolesta tekemän ratkaisun oikaisusta, viivästyskorotusoikeus syntyy vain etuudensaajan esittämän oikaisupyynnön perusteella. Viivästysaika lasketaan oikaisupyynnön esittämisestä. Kun päätös oikaistaan uuden selvityksen perusteella, viivästysaika alkaa selvityksen saapumisesta.

Kun oikaistaan päätöstä, jolla etuutta on virheellisesti pienennetty tai etuuden maksaminen on virheellisesti keskeytetty, viivästysaika lasketaan etuuden tai etuuserän oikeasta eräpäivästä todelliseen maksupäivään. Etuudensaajan esittämällä oikaisuvaatimuksella ei ole merkitystä viivästysajan laskemisessa.

Jos etuudensaaja vaatii esittämänsä uuden selvityksen perusteella aikaisemmin tehdyn päätöksen oikaisua, eikä kyseessä ole Kelan virhe, viivästyskorotusoikeus määräytyy kolmen tai yhden kuukauden säännön perusteella vaatimuksen esittämisestä. Jos oikaisu tehdään Kelan aloitteesta, esimerkiksi työeläkelaitoksen oikaisupäätöksen perusteella, ei viivästyskorotusta makseta.

Kunta

Jos etuus maksetaan kunnalle toimeentulotuen korvaukseksi taikka perhehoidon tai laitoshoidon kustannusten korvaukseksi, kunnalle maksettaviin etuuseriin voidaan maksaa viivästyskorotus.

Maksunjako

Jos eläke maksetaan regressivaatimuksen perusteella esimerkiksi samalta ajalta maksetun työttömyyspäivärahan korvaukseksi ja osa siitä jää maksettavaksi eläkkeensaajalle, viivästyskorotus maksetaan vain eläkkeensaajalle maksettavaan osuuteen.

Viivästyskorotus lasketaan normaaliin tapaan, kun etuuteen kohdistuu ulosmittausvaatimus. Tällöin viivästyskorotus voi tulla maksettavaksi myös ulosottoviranomaisellemaksettavaan osuuteen.

1.5.5.3 Korkoprosentti

Korkoprosentti määräytyy etuuden maksupäivää edeltävälle puolivuotiskaudelle vahvistetun korkolain mukaisen viivästyskoron mukaan. (Korkolaki 633/1982 4 § 1 mom.)

Esimerkki

Jos etuuden maksupäivä on 4.5., korkoprosentti on edellisen vuoden puolivuotiskauden eli 1.7.–31.12. vahvistettu korko. Jos etuuden maksupäivä 14.10., korkoprosentti on 1.1.–30.6 ajalle vahvistettu korko.

Selvitä tarvittaessa viivästyskorkoprosentit www.suomenpankki.fi > [Ajankohtaista](#) > [Lehdistötiedotteet](#) > [Korkolain mukainen viitekorko ja viivästyskorko](#).

1.5.5.4 Ei viivästyskorotusta

Etuuteen ei makseta viivästyskorotusta, kun se maksetaan

- toiselle Suomessa tai ulkomailla lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle
- Kelalle
- työttömyyskassalle.

Lue lisää Viivästyskorotus > Erityistilanteet > Maksunjako.

Etuuteen ei makseta viivästyskorotusta myöskään, kun

- etuus tai sen korotus myönnetään viran puolesta
- etuuden maksaminen on viivästynyt lain säännöksen johdosta tai yleisen liikenteen taikka maksuliikenteen keskeytymisen tai muun ylivoimaisen esteen vuoksi
- korotuksen määrä etuudelta jäisi pienemmäksi kuin 1,86 euroa vuonna 2021.

1.5.6 Ennakonpidätys

Lapsikorotus on veroton etuus, joten siitä ei tehdä ennakonpidätystä.

1.5.7 Etuusmaksujen peruutukset pankista

Maksuja ei voi enää peruuttaa pankista.

1.6 Ilmoitusvelvollisuus

Lapsikorotuksen saaja on velvollinen ilmoittamaan Kelalle

- osoitteen muutoksesta
- lapsikorotuksen saajan tai lapsen ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta
- lapsikorotukseen oikeuttavan eläkkeen tai korvauksen lakkaamisesta
- avio- tai avopuolison lapsen muutosta eri talouteen
- lapsen antamisesta otto- tai kasvatuslapsiksi
- lapsen huollossa tapahtuvista muutoksista
- lapsen kuolemasta
- muut välttämättömät tiedot

1.7 Hakeminen

Lapsikorotusta haetaan lomakkeella Hakemus - Eläkkeensaajan lapsikorotus (EV 264).

Voit kehottaa asiakasta hakemaan lapsikorotusta kirjeellä Eläkkeensaajan lapsikorotus: tarvitsemme hakemuksen (LAH01) tai viestillä (Lapsikorotuksen hakeminen), jos asiakas on antanut luvan viestipalvelun käyttöön ja toimintatapa sopii asiakkaan asian selvittelyyn.

Kirjeellä Eläkkeensaajan lapsikorotus: hakemus (LAH04) voit lähettää asiakkaan pyytämän hakemuslomakkeen lapsikorotuksen tarkistamista varten.

Liitteet

Hakijan tulee toimittaa eläkehakemuksen liitteeksi

- maksukuitti tai muu selvitys, kun eläkkeensaaja osallistuu muualla asuvan lapsensa toimeentuloon.

1.7.1 Vireilletulo

Lue asian vireilletulosta.

Asian vireillepanotavat

Asia pannaan vireille **kirjallisesti** (myös sähköisesti) tai **Kelan suostumuksella suullisesti**. Hakemuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Kelan etuuskien hakemisesta on erityissäännöksiä, joiden perusteella niitä haetaan yleensä erikseen vahvistetuilla hakemuslomakkeilla.

Postitse tai henkilökohtaisesti toimitettuna

Kun etuutta haetaan hakemuksella, hakemuslomake on allekirjoitettava. Jos hakemusta ei ole laadittu hakemuslomakkeelle, asia rekisteröidään vireille ja hakijaa pyydetään täyttämään hakemuslomake. Jos hakemus saapuu allekirjoittamattomana esimerkiksi postitse, siihen ei tarvitse pyytää allekirjoitusta, ellei ole syytä epäillä hakemuksen alkuperäisyyttä tai eheyttä eikä esimerkiksi sitä, että hakemus olisi asiakkaan tahdon vastainen. Lue myös Asiakirjan täydentämisestä kohdat [Hakemuslomakkeen täydentäminen](#) ja [Allekirjoitus](#).

Asia tulee vireille myös puutteellisella hakemuksella. Puutteellista hakemusta ei palauteta asiakkaalle, vaan asiakasta pyydetään täydentämään sitä. Pyydä hakemuksen täydentämistä viestillä, puhelimitse tai kirjeellä. Lue myös Asiakirjan täydentäminen.

Asiakkaalla on oikeus pyynnöstä saada todistus asiakirjan vastaanottamisesta (Kuitti Kelan toimistoon jätetyistä asiakirjoistaYHT02)

Sähköisen asiointipalvelun kautta

Osassa etuuksista asiakas voi saattaa asian vireille myös sähköisellä hakemuksella käyttämällä Kelan sähköisiä asiointipalveluja.

Hänen on tällöin tunnistauduttava joko pankin verkkotunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisen henkilökortin avulla. Sähköisen asiointipalvelun kautta jätetyistä hakemuksista lähtee automaattinen vastaanottokuitaus lähettäjälle.

Asia voi tulla vireille myös viestipalvelun kautta viestillä.

Tutustu verkkoasiointiin Kelassa.

Sähköpostitse tai faksilla

Asia voi tulla vireille myös sähköpostilla tai faksilla. Vireilletulotiedoista tulee käydä ilmi mitä asia koskee sekä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Etuasasioita (etuuteen liittyvät tiedot, hakemus tai hakemuksen liitteet) **ei** kuitenkaan tule Kelaan lähettää **sähköpostilla** tietoturvasyistä, koska sähköpostin lähettäjää koskevaa tietoa voidaan muokata helposti teknisesti. Henkilön sähköinen tunnistaminen ei ole käytössä Kelan sähköpostissa. Kela ei voi ohjata tai suositella asiakasta lähettämään salassa pidettäviä tietoja suojaamattomassa sähköpostissa. Tämän vuoksi Kela ei ilmoita sähköpostiyhteystietoja, johon etuasasioita voidaan lähettää. Kela tarjoaa sähköisenä palveluna tietoturvallisen [Asiointipalvelun](#). Jos etuutta koskeva viesti lähetetään Kelaan sähköpostilla, Kelassa ei voida turvata sitä, että sähköposti saapuu Kelaan ja etuasasia tulee vireille. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla, joten vastuu sähköpostin perille menosta jää sähköpostia lähetettäessä lähettäjälle. Katso poikkeukset.

Faksina toimitettu hakemus tulee vireille faksin saapumispäivänä. Faksatussa hakemuksessa oleva allekirjoitus on riittävä, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä ole syytä epäillä asiakirjan alkuperäisyyttä ja säilymistä muuttumattomana. Tällöin alkuperäistä hakemuslomaketta ei tarvitse toimittaa myöhemmin.

Suullisesti

Tietyissä tilanteissa asia voi tulla vireille myös asiakkaan suullisen hakemuksen tai ilmoituksen perusteella (esimerkiksi etuuden lakkautus tai päätöksen oikaisu asiakkaan eduksi). Suullisesti saadut tiedot on aina dokumentoitava Oiwan yhteydenottoon. Luo tarvittaessa toimeksiantotyö ja liitä yhteydenotto siihen.

Lue suullisesta hakemisesta.

1.7.1.1 Lähettäjän vastuu

Lähettäjä vastaa asiakirjan perillemenosta oikeaan osoitteeseen oikeassa ajassa. Asiakkaalla on ensisijainen velvollisuus selvittää, minkä viranomaisen tehtäviin asiakirjan käsittely kuuluu. Asiakas vastaa myös siitä, että asiakirja tulee perille toimivaltaiseen viranomaiseen ennen määräajan päättymistä. Esimerkiksi postinkulun viivästyminen ei poista lähettäjän vastuuta. Asiakkaan on varmistettava, että kirjeessä on tarpeeksi postimerkkejä. Lue myös [asiakirjan siirrosta](#) .

1.7.1.2 Asiakirjan siirto

Jos Kelaan on erehdyksessä toimitettu hakemus tai muu asiakirja, sitä ei saa jättää käsittelemättä vaan se on viipymättä siirrettävä toimivaltaiseksi katsottavalle viranomaiselle.

Lue asiakirjan siirrosta.

1.7.2 Kuka voi hakea etuutta?

Tässä ohjeessa on kerrottu yleiset säännöt siitä, kuka voi hakea etuutta missäkin tilanteessa. Tämän lisäksi on olemassa etuuskohtaisia säännöksiä, jotka voivat joko poiketa näistä yleisistä ohjeista tai täydentää niitä. Etuuksien osalta katso myös kohta Maksaminen.

1.7.2.1 Henkilö itse

18 vuotta täyttänyt henkilö

- hakee etuutta yleensä itse
- voi valtuuttaa toisen henkilön eli asiamiehen toimimaan puolestaan (esimerkiksi hakemaan etuutta)
- voi itse hakea etuutta, vaikka hänelle olisi määrätty edunvalvoja
 - ellei holhousviranomainen ole rajoittanut hänen toimintakelpoisuuttaan
- on täysivaltainen, ellei holhousviranomainen edunvalvojan määrätessään ole julistanut häntä vajaavaltaiseksi
 - vajaavaltaiseksi julistetun puolesta etuutta hakee edunvalvoja

Lue lisää asianosaisasemasta ja puhevallan käyttämisestä, täysi-ikäiselle määrätystä edunvalvojasta, rinnakkaisesta puhevallasta, toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja vajaavaltaisen puhevallasta

Alle 18-vuotias

- on vajaavaltainen ja hänen puolestaan etuuksia hakee yleensä hänen edunvalvojansa
 - edunvalvojina ovat yleensä hänen **huoltajansa**
- 15 vuotta täyttänyt on vajaavaltainen
 - mutta hänellä **on oikeus myös itse hakea etuutta**
- **katso tarkemmin etuuskohtaiset menettelyt**

Jos henkilöllä itsellään ei ole oikeutta hakea etuutta ja hän on jättänyt etuushakemuksen, ota yhteyttä tämän edunvalvojaan tai huoltajaan.

Lue lisää alaikäisen puhevallan käyttämisestä

1.7.2.2 Edunvalvoja

Jos edunvalvoja on määrätty hoitamaan päämiehen (edunvalvonnan alainen henkilö) **taloudellisia asioita** tai taloudellisia asioita ja varallisuutta/omaisuutta

- edunvalvojalla **on oikeus** hakea etuutta päämiehen puolesta
- eikä päämiehen **toimintakelpoisuutta ole rajoitettu taloudellisten asioiden hoitamisen osalta**, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **joko päämies itse tai edunvalvoja**. Jos etuutta hakee tai hakemuksen on allekirjoittanut päämies itse, on **edunvalvojaa kuultava asiassa**.
- mutta päämiehen oikeustoimikelpoisuutta **on rajoitettu** siten, ettei hän voi hoitaa taloudellisia asioitaan, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **vain** edunvalvoja.
- ja päämies on **julistettu vajaavaltaiseksi** etuutta voi hakea **vain** edunvalvoja
- etuus **maksetaan** edunvalvojalle tai hänen määräämälleen etuudensaajan tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvojasta.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä. **Tarkista** edunvalvojan **tehtävän sisältö** holhousasioiden rekisterikyselyllä. Holhousasioiden rekisteristä näkyy

- edunvalvojan nimi ja tunniste tiedot

- tieto edunvalvonnan alkamis- tai lakkaamisajankohdasta
- tieto edunvalvojan tehtävästä ja henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta (onko rajoitettu vai ei)
- tieto siitä, mikä viranomainen on ratkaissut asian.

Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälitteet (Holhousasioiden rekisteri). Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä.

Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista.

Lue lisää edunvalvoja täysi-ikäiselle henkilölle, edunvalvojan rinnakkainen puhevalta, toimintakelpoisuuden rajoittaminen ja edunvalvojan puhevalta, täysi-ikäisen vajaavaltaisen puhevalta ja edunvalvonnan päättyminen.

1.7.2.3 Edunvalvontavaltuutettu

Edunvalvontavaltuutettu voi hakea etuutta päämiehensä puolesta

- jos edunvalvontavaltuutus on asianmukaisesti vahvistettu ja rekisteröity ja kun edunvalvontavaltuutus kattaa taloudellisten asioiden, kuten etuusasioiden hoidon – tuki maksetaan edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalla tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvontavaltuutuksesta.

- Edunvalvontavaltuutus merkitään holhousasioiden rekisteriin.
- Tiedon voimassa olevasta edunvalvontavaltuutuksesta saat henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.
- Tieto edunvalvontavaltuutuksesta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä.
- **Holhousasioiden rekisteristä** rekisterikyselyllä näkyy **edunvalvontavaltuutetun nimi** ja tunniste.
- Tarkempi tieto edunvalvontavaltuutetun tehtävästä selviää edunvalvontavaltakirjasta.
- Selvitä aina myös edunvalvontavaltuutuksen sisältö
- Jos valtuutusta ei ole liitetty hakemukseen tai sitä ei ole toimitettu aiemmin Kelaan, pyydä edunvalvontavaltuutetulta kopio edunvalvontavaltakirjasta.

Lue lisää edunvalvontavaltuutuksesta ja miten menetellään kun edunvalvontavaltuutettu hoitaa taloudellisia asioita.

1.7.2.4 Asiamies eli valtuutettu

Asiamies eli valtuutettu voi hakea etuutta päämiehen puolesta. Asiamiehen on

- esitettävä valtakirja tai
- muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan valtuuttajaa

Jos asiamiehenä toimii julkinen oikeusavustaja, Suomen Asianajajaliittoon kuuluva asianajaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, hänen ei tarvitse esittää valtakirjaa Kelassa, **ellei ole syytä epäillä** valtuutuksen todenperäisyyttä.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista pidetään julkista luetteloa (oikeudenkäyntiavustajaluettelo). Tiedon siitä, onko lakimies saanut luvan toimia

oikeudenkäyntiavustajana, voi tarkistaa oikeushallinnon asiointipalvelusta (<https://asiointi.oikeus.fi/web/asiointi/oikeudenkayntiavustajaluettelo>). Asianajajan kuulumisen Asianajajaliittoon voi tarkistaa Asianajajaliiton sivuilta etsi asianajaja –haulla (https://www.asianajajaliitto.fi/etsi_asianajaja).

Valtuuttajan on kuitenkin **asioitava henkilökohtaisesti, jos** se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Lue lisää asiamiehen valtuutukseen perustuvasta oikeudesta toimia päämiehen puolesta ja asiamiehestä ilman valtakirjaa.

1.7.2.5 Lähiomainen tai muu henkilö

Lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti huolehtii henkilöstä **voi hakea etuutta toisen puolesta**

- jos henkilö **ei** sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia **itse pysty** hakemaan etuutta (tai muutoin huolehtimaan eduistaan ja oikeuksistaan) **eikä** hänellä ole **edunvalvojaa**. Tämä edellyttää myös sitä, että Kela **hyväksyy** lähiomaisen tai muun henkilön toimimaan toisen puolesta ja että **etuuslaissa on tästä asiasta säännös**
- kansaneläkelain etuudet (KEL 568/2007 54 § 2 mom.)
- vammaisetuudet (570/2007 15 § 2 mom.)
- kuntoutusetuudet ja kuntoutusrahaetuudet (566/2005 5 luku 42 §)
- eläkkeensaajan asumistuki (EAL 571/2007 3 luku 20 § 2 mom.)
- sairausvakuutuslain mukaiset etuudet (SVL 1224/2004 15 luku 2 § 3 mom.) ja
- vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelua koskevat asiat (133/2010 13 § 2 mom.)

Tällaisen henkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa, vaan hänen esiintymisensä perustuu Kelan hyväksyntään.

Lue lisää miten lähiomainen tai muu päämiehestä huolehtinut henkilö voi käyttää puhevaltaa ja miten hyväksyminen kirjataan.

1.7.2.6 Kunta

Jos lapsi on otettu kunnan sosiaalihuollon toimielimen huostaan, sillä on oikeus hakea lapselle kuuluvaa etuutta.

1.7.2.7 Kuolinpesä

Kuolinpesällä ei ole oikeutta hakea lapsikorotusta.

Lue lisää lapsikorotuksen maksamisesta kuolinpesälle (Maksaminen > Maksunsaajat > Kuolinpesä).

1.7.3 Hakuaika

Takautuvasti lapsikorotus voidaan maksaa enintään kuuden kuukauden ajalta ennen sen hakemista.

Lapsikorotus voidaan myöntää erityisestä syystä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuen, ei kuitenkaan ajalta ennen 1.1.2002. Erityisenä syynä ei kuitenkaan

pidetä esimerkiksi hakijan tietämättömyyttä eikä edunvalvojan tai muun hakemiseen oikeutetun henkilön laiminlyöntiä etuuden hakemisessa ([KEL 568/2007 55 §](#)).

Esimerkki

Henkilölle myönnetään lapsikorotukseen oikeuttava eläke muutoksenhaun jälkeen vuosi takautuen. Lapsikorotus voidaan myöntää kuuden kuukauden takautuvasta hakuajasta poiketen eläkkeen myönnöstä lukien.

1.7.4 Lisäselvitysten pyytäminen

Lue asian selvittämisestä ja lisäselvitysten pyytämisestä.

Jos asiakkaan toimittama hakemus on puutteellinen, pyydä asiakasta täydentämään hakemuslomakkeella ilmoitettuja tietoja tai toimittamaan hakemuslomakkeen liitteenä tarvittavia asiakirjoja. Selvitä ennen lisäselvitysten pyytämistä, onko tieto jo Kelassa ja voiko sitä käyttää (esimerkiksi asiakkaan aiempien hakemusten tai toisen etuuden hakemisen yhteydessä toimitetut tiedot, asiakkaan perheenjäsenten tiedot). Jos tieto on jo Kelassa käytettävissä, älä pyydä selvityksiä uudelleen. Tärkeää on, että pyydät kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset mahdollisuuksien mukaan kerralla.

Huomaa, että eri etuuslaeissa on määritelty, milloin Kela saa pyytää lisäselvityksiä suoraan ulkopuoliselta taholta. Lue lisää tietojen saamisesta muilta tahoilta.

Viestipalvelulla, soittamalla tai kirjallisesti

- Lisäselvitysten pyytämisen priorisointijärjestys on etuuskäsittelyssä
 - Viestipalvelu tai puhelin
 - Asiakaskirje (jos viestipalvelu tai puhelin eivät ole mahdollisia tai eivät sovellu asiakkaan tilanteeseen)
- Lisäselvitykset pyydetään ensisijaisesti viestipalvelulla tai puhelimella sen mukaan, kumpi näistä on tarkoituksenmukaisempi, ja saattaa asian paremmin päätökseen.
- Jos asiakasta ei tavoiteta viestillä tai soittamalla, asiakkaalle lähetetään asiakaskirje.
- Ilmoita asiakkaalle määräaika, mihin mennessä hänen tulee toimittaa pyydetty lisäselvitys. Kerro samalla, että asia voidaan määräajan kuluttua ratkaista, vaikka hän ei toimittaisi pyydettyä lisäselvitystä.
- Kirjaa suullisen lisäselvityspyynnön yhteydessä Oiwan yhteydenottoon, mitä lisäselvityksiä olet pyytänyt asiakkaalta ja mihin mennessä hänen tulee toimittaa ne.
- Jos asiakkaalla on jo vireillä työ Oiwassa, liitä yhteydenotto työhön, ja aseta sille tarvittaessa uusi odottamisaika.
- Ohjaa asiakas toimittamaan tarvittavat liitteet ensisijaisesti [kela.fi/asiointi](#) Liitteet ja viestit -palvelun kautta tai kerro asiakkaalle vastausosoite, johon liitteet voi lähettää. Osoitteet löydät esim. [Kela.fi](#):stä kohdasta [Henkilöasiakkaat - Postiosoitteet](#). Käytössä on asiakkaan asuinpaikan mukaiset postilokero-osoitteet.

Viestipalvelua käytetään etuuskäsittelyssä silloin, kun asiakas on hyväksynyt viestipalvelun käytön verkossa. Sitä kannattaa käyttää erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole tarvetta asiakkaan kokonaisvaltaiseen elämäntilanteen tai palvelutarpeen kartoittamiseen.

Jos asiakkaalle soimitaan, ja hän ei vastaa puheluun, hänelle lähetetään tekstiviesti tietokoneelta 0100100-palvelusta (**Sinetin etusivu**)

- Kelassa on käytössä yhteiset tekstiviestimallit erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Etuuksien omat viestimallit löytyvät Etuuksien ohje –sivuilta Työvälineet otsikon alta.
- Muokkaa käyttämäsi mallia tarvittaessa asiakkaalle annetun puhelinnumeron osalta.
- Kopioi tekstiviesti ennen sen lähettämistä ja kirjaa se Oiwan yhteydenottoon

Lisäselvitykset on hyvä pyytää asiakaskirjeellä silloin, jos tämä on tarkoituksenmukaista asiakkaan tilanne, selvitysten määrä tai laatu huomioon ottaen. Vaativissa etuusasioissa voi olla kuitenkin järkevää tavoitella asiakasta esim. puhelimitse parikin vuorokautta ennen asiakaskirjeen lähettämistä.

Asiakas voi toimittaa lisäselvityksen joko viestipalvelun liitteenä, suullisesti tai kirjallisesti. Asiakas voi esimerkiksi puhelimitse täydentää hakemuslomakkeella ilmoittamatta jääneitä tietoja. Hakemuksen liitteenä toimitettavat ulkopuolisen tahon antamat selvitykset, kuten palkkatodistus tai vuokrasopimus, on kuitenkin toimitettava viestin liitteenä tai kirjallisesti. Etuuskohtaisesti on määritelty, mitkä tiedot asiakkaan tulee aina toimittaa kirjallisesti.

Sähköposti ei ole tietoturvasyistä Kelassa virallinen asiointikanava. Jos asiakas kuitenkin toimittaa lisäselvityksen tai liitteitä sähköpostilla, ne hyväksytään. Lue lisää lisäselvitysten toimittamisesta sähköisesti ja liitetiedostojen vastaanottamisesta muistitikulla, CD:llä tai kännykällä.

Hakemuslomakkeen täydentäminen

- Jos asiakkaan toimittama hakemuslomake on **puutteellisesti täytetty**, älä palauta alkuperäistä hakemusta asiakkaalle täydennettäväksi, vaan pyydä häntä muutoin selvittämään hakemuslomakkeesta puuttuvia tietoja, ensisijaisesti viestipalvelun avulla.
- Kirjaa asiakkaan asiaan liittyvä täydennys tai muu tieto Oiwaan (ei-skannattavissa etuuksissa hakemuslomakkeelle tai erilliselle paperille). Jos kirjaat hakemuslomakkeelle asiakkaan ilmoittamia tietoja, erottele kirjaamasi tiedot asiakkaan omakätisistä merkinnöistä (esim. puumerkilläsi).
- Jos hakemuslomakkeesta puuttuu allekirjoitus, lue lisää allekirjoituksesta.

Lue lisää hakemuslomakkeen täydentämisestä ja asiakirjan täydentämisestä.

Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle

Lue määräajasta lisäselvityksen toimittamiselle.

- Ilmoita lisäselvityspyynnön yhteydessä asiakkaalle määräaika, mihin mennessä pyydyt lisäselvitykset tulee toimittaa. Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle on yleensä kaksi viikkoa, mutta se voi olla pidempikin, jos selvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Ulkomaille lähetettävään lisäselvityspyyntöön on syytä antaa pidempi määräaika. Määräaika voi olla toisaalta lyhyempikin kuin kaksi viikkoa, jos asiakas kertoo pystyvänsä toimittamaan selvityksen jo aiemmin.
- Älä pyydä samaa kerran jo pyydettyä lisäselvitystä uudelleen. Jos asiakas on kirjallisesti hakemuslomakkeessa tai muutoin ilmoittanut toimittavansa lisäselvityksiä tiettyyn määräpäivään mennessä, älä pyydä asiakasta toimittamaan näitä lisäselvityksiä.
- Jos asiakas ei toimita lisäselvityksiä määräajassa, asia voidaan määräajan kuluttua käsitellä käytettävissä olevien tietojen perusteella.

- Erityisesti ennen hylkäävän päätöksen antamista on hyvä tarkistaa, onko yhteydenotoissa, kommentteissa tai asiakaskirjeissä mainintaa asiakkaan kanssa sovitusta tai hänelle annetusta poikkeavasta määräajasta.
- Määräaikaa voidaan asiakkaan pyynnöstä pidentää, jos asiakas ei pysty toimittamaan lisäselvityksiä alkuperäiseen määräaikaan mennessä. Jos asiakas pyytää lisääaikaa, sovi hänen kanssaan uusi määräaika, kirjaa se Oiwan yhteydenottoon, liitä tämä odottavaan työhön ja aseta työlle tarvittaessa uusi odottamisaika. Voit antaa lisääaikaa yleensä vain kerran. Tarvittaessa määräaikaa voidaan tämänkin jälkeen pidentää, jos selvityksen viipyminen johtuu asiakkaasta riippumattomista syistä.
- Vaikka selvitys olisi saapunut määräajan kuluttua umpeen, se otetaan huomioon päätöksenteossa. Jos päätös on jo tehty, se voidaan tarvittaessa oikaista.

1.7.4.1 Lisäselvitykset lapsikorotuksessa

Lapsikorotukseen tarvittavat lisäselvitykset voidaan pyytää suullisesti tai kirjallisesti.

Selvitä ensin mahdollisuus pyytää lisäselvityksiä suullisesti. Voit pyytää asiakkaalta lisätietoja myös viestillä, jos asiakas on antanut luvan viestipalvelun käyttöön ja toimintatapa sopii asiakkaan asian selvittelyyn. Jos et tavoita asiakasta tai lisäselvitysten pyytäminen kirjallisesti on muuten perusteltua, voi lähettää asiakkaalle kirjeen.

1.7.5 Sosiaaliturvasopimukset

Hakija Suomessa

Jos toisesta sopimusmaasta on mahdollista saada eläkkeen lisäksi lapsikorotusta, lapsitietojen ilmoittamista varten on kohta kyseisen maan eläkehakemuksessa tai erillinen lomake. Eläketurvakeskus merkitsee siihen viran puolesta niiden hakijan omien lasten tiedot, jotka se saa väestötietojärjestelmästä.

Hakija toisessa sosiaaliturvasopimusmaassa

Hakemuslomakkeista, joilla toisessa sopimusmaassa asuva hakee kansaneläkettä, vain Chilen lomakkeessa on kohta (6) lapsikorotuksen hakemista varten. Muissa sopimuksissa lasten tiedot saattavat löytyä kohdasta lisätietoja.

1.7.6 Hakemuksen peruminen

Lapsikorotuksen hakija voi perua hakemuksensa, jos päätöstä ei ole vielä annettu.

Peruminen tulee yleensä tehdä kirjallisesti. Selvissä tilanteissa peruminen voidaan tehdä myös suullisesti. Kirjaa asiakkaan yhteydenotto Oiwaan ja tee Toimeksianto -työ.

Poista järjestelmästä eläkkeen Hakemistiedot. Lue hakemistietojen poistosta teknisestä ohjeesta.

Rekisteröi järjestelmässä vireillä olevaan hakemukseen poistopäivä ja poiston syy (PER).

Lähetä hakijalle viesti tai kirje, jossa kerrot, että hakemus on hänen pyynnöstään peruttu. Voit käyttää viestiä, jos asiakas on antanut luvan viestipalvelun käyttöön. Jos lähetät hakijalle kirjeen, voit käyttää kirjepohjaa YHI39.

Jos etuudensaajalla on edunvalvoja tai voimassa on edunvalvontavaltuutus, ei hakija voi perua hakemustaan ilman laillisen edustajansa suostumusta.

Lue lisää pyynnöstä lakkauttamisesta, kun lapsikorotuspäätös on jo annettu.

1.7.7 EU-lainsäädännön vaikutukset

Hakija Suomessa

Eläkkeenhakijan tai –saajan, joka on ollut vakuutettuna myös toisessa sosiaaliturva-asetuksia soveltavassa maassa, lapsikorotushakemus käsitellään myös aina ETA-asiana.

Lapsikorotusta haetaan yleensä samaan aikaan kuin eläkettä. Sitä voi hakea myös erikseen, kun ETA-eläkehakemus on vielä käsiteltävänä tai jo ratkaistu lopullisesti. Suomessa asuva hakija täyttää kansallisen lomakkeen ([EV 264](#)).

Rekisteröi lapsikorotushakemus vireille ETA-asiana. (Ratkaisutyö > Tekniset ohjeet > RAKE-päätäjärjestelmä > Ulkomaalaisasiat > hakemuksen rekisteröinti). EU-tilanteissa lapsikorotushakemukset käsitellään aina Kelan kansainvälisten asioiden keskuksessa (KV-keskus, käsittelypiste 99600) riippumatta siitä, onko ETA-eläkehakemus enää vireillä vai ei. Kirjaa HEMU-tapahtumalla (Henkilön yleistiedot > Kunta- ja toimistotiedot) hakijan Kela-tietoihin vastuuyksiköksi KV-keskuksen numero 67593, kun asiakas asuu Suomessa. Siirrä Suomessa asuvan hakemus KV-keskuksen työjonoon KE Suomessa asuva 99600 tarkenteella kv-siirto. Ulkomailla asuvan hakemus siirretään KV-keskuksen työjonoon KE Ulkomailla asuva 99600 tarkenteella kv-siirto. Ulkomailla asuvan hakemus siirretään KV-keskuksen työjonoon KE Ulkomailla asuva 99600 tarkenteella kv-siirto.

Eläketurvakeskus kirjoittaa viran puolesta toiseen maahan lähtevään eläkehakemukseen hakijan oman lapsen tiedot, jotka se näkee väestötietojärjestelmästä. Ruotsiin menevään hakemukseen Eläketurvakeskus merkitsee alle 20-vuotiaiden lasten tiedot ja muihin maihin lähteviin kaikki omat lapset.

Jos lapsikorotusta haetaan muusta kuin eläkkeensaajan tai -hakijan omasta lapsesta, KV-keskus ilmoittaa hakemisesta Eläketurvakeskukseen esimerkiksi yhteydenpitolomakkeella E 001 ja lähettää jäljennöksen lapsikorotushakemuksesta sen liitteenä. Eläketurvakeskus toimittaa tiedot lapsikorotusoikeuden selvittämistä varten toiseen maahan, josta eläkettä on haettu.

Hakija toisessa maassa

Lapsikorotuksen hakemista varten lapsen tiedot on merkitty KV-keskuksen vastaanottaman vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkehakemuksen kohtaan Lapset.

Hakemuksen mukana saattaa tulla lomake E 401 (pSED F001 tai F002), jolla toinen maa pyytää selvitystä perheenjäsenistä, ja lomake E 411 (pSED F001 tai F002), jolla pyydetään selvitystä lapsen toisen huoltajan työnteosta.

1.8 Määrä

Lapsikorotus on vakiomääräinen. Sen määrä on 22,23 euroa kuukaudessa vuonna 2021 kutakin lapsikorotukseen oikeuttavaa lasta kohden (KEL 568/2007 52 §)

Lapsikorotusta ei makseta, jos sen määrä olisi pienempi kuin 6,77 euroa kuukaudessa (vuonna 2021).

1.8.1 Ulkomailla olon vaikutus määrään

Hakijan aikaisempi ulkomailla olo ei vaikuta lapsikorotuksen määrään. Etuutta ei suhteuteta hakijan Suomessa asumaan aikaan.

1.8.1.1 EU-lainsäädännön vaikutukset

([883/2004 artikla 69](#))
([1408/71 art. 77 ja 79](#))
(Hallintotoimikunnan päätös 150)

Sovellettaessa asetusta 883/2004 lapsikorotuksiin, jotka alkavat 1.5.2010 tai sen jälkeen, lapsikorotus maksetaan kansaneläkelain mukaisena vakiomääräisenä riippumatta siitä, asuuko eläkkeensaaja Suomessa tai toisessa sosiaaliturva-asetuksia soveltavassa maassa. Myös pro rata -eläkettä saava saa vakiomääräisen lapsikorotuksen.

Sovellettaessa asetusta 1408/1971 lapsikorotuksen määrä saattoi jäädä kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta pienemmäksi silloin, kun Suomi oli eläkkeensaajan lapsesta maksettavien perhe-etuuksien toissijaismaksaja ja maksoi vain erotusetuudet. Jos lapsikorotuksen osuus erotuksesta oli pienempi kuin lain mukainen pienin maksettava lapsikorotus, osuus maksettiin lapsilisänä.

1.8.1.2 Sosiaaliturvasopimusten vaikutukset

Sopimusten perusteella myönnettävän lapsikorotuksen määrä on sama kuin kansaneläkelaisissa.

1.9 Liikamaksu

Liikamaksu syntyy takautuvan pienentävän tarkistuksen tai lakkautuksen yhteydessä. Muodostunut liikamaksu näytetään Liikamaksun kysely -näytöllä muutosjaksoittain. Seuraavalla näytöllä voit ottaa kantaa liikamaksun perintään ja luopua jo tässä yhteydessä perinnästä.

1.9.1 Takaisinperintä

Kaikille etuuksille yhteinen Takaisinperintä-ohje.

1.9.2 EU-lainsäädännön vaikutukset

Sovellettaessa asetusta 1408/1971 lapsikorotuksen liikamaksuun voidaan soveltaa samaa regressimenettelyä (Vanhuuseläke > Etuusohje > Maksaminen > Kv-säännökset > EU-säännökset > Regressivaatimus) kuin eläkkeissä. Sovellettaessa asetusta 883/2004 lapsikorotusta ei makseta toisen maan laitokselle sen esittämän regressivaatimuksen perusteella.

1.10 Ratkaiseminen

Jos henkilö ei saa kansaneläkettä, selvitä, saako hän muuta sellaista eläkettä, jonka perusteella voit myöntää lapsikorotuksen. Tällöin voit käyttää apuna kyselyä HEKY / Työeläkkeet ja korvaukset.

Lapsikorotushakemus tulee käsitellä ilman aiheetonta viivytystä ja siitä on annettava kirjallinen päätös. Hakemus käsitellään ja ratkaistaan pääsääntöisesti siinä vakuutuspiirissä, jossa lapsen kotikunta sijaitsee. Jos eläkkeensaaja saa eläkettä ulkomailta tai ei ole asunut Suomessa koko 16 vuoden iän täyttämisen jälkeistä aikaa, siirrä hakemus KV-keskukseen käsiteltäväksi.

Lapsikorotuksen tekninen ratkaiseminen ja päätöksenanto tapahtuvat RAKE-päätejärjestelmässä (ks. Tekniset ohjeet).

1.10.1 Käsittelypaikka

- [Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat](#)
- [Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat](#)

- [Muutoksenhaku-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasiat](#)

Käsittelypaikalla tarkoitetaan tässä ohjeessa etuusasian valmistelu- ja ratkaisupaikkaa.

Etuusasian valmistelu ja ratkaiseminen tapahtuvat pääsääntöisesti asiakkaan kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä. Hakemus voidaan valmistella ja ratkaista myös muussa kuin kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä siten, kun siitä on erikseen sovittu. Esimerkiksi tiettyjen etuuksien tai asiakasryhmien valmistelu- ja ratkaisutoiminta on keskitetty Kelassa. Lue tarkemmin poikkeavista käsittelypaikoista kyseisen etuuden ohjeista.

Kotikunnan mukaan määräytyvä vakuutuspiiri

Kelan etuusjärjestelmien toiminta pohjautuu henkilön toimistotietoon. Toimisto määräytyy yleensä henkilön väestötietojärjestelmän (VTJ) vakituisen asuinkunnan ja postinumeron mukaan. Jos henkilölle rekisteröidään Kelassa poikkeava toimisto, myös vakuutuspiiri voi muuttua.

Toimisto ja vakuutuspiiri näkyvät henkilön Henkilön tietojen kyselyllä (HEKY) (Henkilön tietojen kysely HEKY > Henkilön yleistiedot > Kunta- ja toimistotiedot).

Vakuutuspiirin vaihtuminen

Jos henkilö muuttaa toiseen vakuutuspiiriin, vastuuyksikkötiedot muodostuvat etuusjärjestelmiin yleensä ohjelmallisesti. Tarvittaessa tulee kuitenkin tehdä henkilötietomuutokset HEMU-aloitusvalikon kautta. Lue lisää henkilön yleistietojen muutoksista.

Vakuutuspiiriin tulee siirtää asiakasta koskevat vireillä olevat asiat uuteen vakuutuspiiriin käsiteltäviksi.

Muutolla toiseen vakuutuspiiriin voi olla vaikutusta myös maksussa oleviin Kelan etuuksiin. Esimerkiksi jos henkilö saa asumistukea, tulee hänelle muuton vuoksi lähettää tarkistushakemus.

Vakuutuspiirit voivat keskenään sopia asian käsittelyn siirrosta, jos henkilö esittää, että tietty häntä koskeva etuusasia käsiteltäisiin jossakin muussa toimipaikassa tai vakuutuspiirissä kuin siinä, jossa hänen asiansa normaalin työnkulun mukaan käsiteltäisiin. Lue lisää vakuutuspiirin vaihtamisesta kohdasta Kunta- ja toimistotiedot.

Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat

Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat valmistellaan ja ratkaistaan keskitetysti. Lue lisää turvakieltoasiakkaiden ratkaisutyön keskittämisestä kohdasta Turvakielto.

Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat

Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat valmistellaan ja ratkaistaan keskitetysti. Lue lisää vankila-asioiden ratkaisutyön keskittämisestä ohjeesta Vankilassaolo ja Kelan etuudet sekä prosessikuvauksesta Vankilailmoitusten käsittely.

Muutoksenhaku-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasiat

Muutoksenhakuasia

Muutoksenhakuasian käsittelee se yksikkö, johon Oiwa työn ohjaa. Lue myös erityismenettelyistä muutoksenhakuasian käsittelyssä.

Takaisinperintä

Kotivakuutuspiiri, etuuden vastuuyksikkö tai muu erikseen sovittu vakuutuspiiri ratkaisee liikaa maksetun etuuden takaisinperinnän, antaa siitä päätöksen ja vastaa päätöksestä sen lainvoimaiseksi tuloon saakka. Lue lisää takaisinperintäpäätöksen antopaikasta.

Kotivakuutuspiiri ja etuuden vastuuyksikkö vastaavat myös perintätoimenpiteistä Perintäkeskuksen vastuulle siirtymiseen saakka.

Kelan perintäkeskuksessa hoidetaan eräänntyneiden saatavien perintä keskitetysti. Saatava katsotaan eräänntyneeksi, kun sen takaisinperinnästä annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi eikä asiakas ole maksanut saatavaa sovitulla tavalla. Perintäkeskus hoitaa perintätoimenpiteet sellaisten etuuksien osalta, joiden takaisinmaksua seurataan ohjelmallisesti YHTE- takaisinperintäjärjestelmässä.

Etuuden vastuuyksikkö huolehtii pääsääntöisesti RAKE- järjestelmän perinnöistä.

Perintäkeskus

Perintäkeskuksessa hoidetaan elatusapuvelan, etuuksien perinnän ja takausvastuusaatavien perintä. Perintäkeskuksessa hoidetaan myös muita täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä kuten velkajärjestelyt ja -sovinnot, kuolinpesältä ja sen osakkailta perimiset sekä täytäntöönpanon lopettamista ja jatkamista koskevat päätökset (ns. toivottomat perinnät). Perintäkeskus hoitaa sekä Suomessa että ulkomailla asuviin velallisiin kohdistuvat perintätoimet.

Lue lisää saatavien perinnästä.

Väärinkäytösepäily

Useimmiten epäily väärinkäytöksestä syntyy liikamaksun havaitsemisen yhteydessä. Kelan maksamaan etuuteen kohdistuvan väärinkäytösepäilyn selvittäminen aloitetaan Kelan vakuutuspiirissä. Myös työpaikkakassa selvittää myöntämässään etuudessa esiin tulleen väärinkäytösepäilyn, kuten myös Perintäkeskus myöntämässään maksuvapautuksessa. Useamman vakuutuspiirin alueella tehdyksi epäillyn väärinkäytöksen selvittämisestä neuvotellaan asianomaisten vakuutuspiirien kesken. Yhteisten palvelujen Lakipalveluryhmän asiantuntija päättää tutkintapyyntöön tekemisestä tai päättää siitä, että tutkintapyyntöä ei kyseessä olevassa tapauksessa tehdä.

Lue lisää:

Väärinkäytösepäilyn tunnistaminen

Väärinkäytökset

Etuuksien väärinkäytösten tunnusmerkkejä

1.10.1.1 Eläke-etuuksien käsittelypaikka

Eläke-etuuksien valmistelu ja ratkaiseminen tehdään pääsääntöisesti asiakkaan kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä.

Eläke-etuuksien keskittämiset

Eteläinen vakuutuspiiri

- perhe-eläkkeet

- kansaneläke, takuueläke, ylimääräinen rintamalisä, lapsikorotus, eläkkeensaajan asumistuki, perhe-eläke ja eläketuki, kun eläke-etuuden liikamaksu peritään regressisäännöksen perusteella muun laitoksen maksamasta eläkkeestä tai korvauksesta (KEL 72 §, TKL 21 §, EAL 30 § ja ET 13 §)
- Työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisukeskuksessa (TK-ratkaisukeskus) työkyvyttömyyseläkeasioissa työkyvyn arviointi ja 1.9.2017 alkaen koko työkyvyttömyyseläkeprosessi.
- kansainväliset eläkeasiat Kansainvälisten asioiden yksikössä (KV-yksikkö)
- vankilailmoitukset

1.10.1.2 Kansainvälisten eläkeasioiden käsittelypaikka

Suomessa asuvien asiakkaiden eläkehakemukset, joissa on jokin kansainvälinen ulottuvuus, käsitellään keskitetysti kansainvälisten asioiden keskuksessa (KV-keskus, käsittelypiste 99600).

Kansainvälinen ulottuvuus on kysymyksessä silloin, kun

- eläkkeenhakija tai perhe-eläkettä haettaessa edunjähtäjä on asunut ulkomailla 16 vuoden iän täyttämisen jälkeen TAI
- aina Suomessa asunut eläkkeenhakija tai -saaja saa eläkettä ulkomailta.

Käsittely on keskitetty KV-keskukseen riippumatta siitä, haetaanko samalla eläkettä ulkomailta vai ei.

Myös ulkomailla asuvien henkilöiden eläkehakemukset käsitellään keskitetysti KV-keskuksessa heidän hakiessaan eläkettä Suomesta.

Turvakieltoasiakkaiden eläkeasiat käsitellään KV-keskuksessa, kun eläkkeessä on kansainvälinen ulottuvuus. Myös ulkomailla asuvien eläkkeensaajien eläkeasiat käsitellään KV-keskuksessa, vaikka asiakkaalla olisi suomalainen turvakielto.

Ohjaa hakemus KV-keskukseen myös silloin, kun hakijalla tai edunjähtäjällä on Kelan vakuuttamisratkaisu tai Eläketurvakeskuksen antama lähetetyn työntekijän todistus Suomen vakuutukseen kuulumisesta koko ulkomailla olon ajalle.

Kirjaa HEMU-tapahtumalla (Henkilön yleistiedot > Kunta- ja toimistotiedot) hakijan Kela-tietoihin vastuuyksiköksi KV-keskuksen numero 67593, kun asiakas asuu Suomessa.

Uudet hakemukset

Jos hakija tai edunjähtäjä on 16 vuotta täytettyään asunut tai työskennellyt EU-/Eta-alueella, Sveitsissä tai maassa, jonka kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus, taikka on muuttanut Suomeen jostain muusta ns. 3. maasta, siirrä vakuutuspiiristä KV-keskukseen uudet

- kansaneläkehakemukset
- leskeneläkehakemukset
- lapseneläke- ja koululaiseläkehakemukset
- takuueläkehakemukset ja
- lapsikorotushakemukset.

Siirrä KV-keskukseen myös

- työkyvyttömyyseläkehakemukset, joissa on kansainvälinen ulottuvuus ja työkyvyttömyyseläke hylätään, koska kansaneläkettä ei jää maksettavaksi eläketulojen vuoksi
- työkyvyttömyyseläkehakemukset, joissa on kansainvälinen ulottuvuus ja työkyvyttömyyseläke hylätään, koska vakuutusaikaa ei ole tarpeeksi (ns. karenssihilyt)
 - Huomaa: Alle 20-vuotiaalla työkyvyttömyyseläkkeen hakijalla ei ole asumisaikavaatimusta, vaan näissä tilanteissa TK-keskus tutkii, onko oikeus ns. nuoren työkyvyttömän eläkkeeseen.

Lue lisää hakemusten rekisteröinnistä vireille RAKE ja QE-järjestelmään.

Jos ulkomailla asuva henkilö on jättänyt kansallisen eläkehakemuksen ja se on ohjautunut Oiwassa vakuutuspiiriin tai etuuden keskittämisyksikköön, siirrä Oiwa-työ KV-keskukseen tarkenteella kv-siirto. KV-keskuksen eläkekäsittelijät tarkistavat ja korjaavat tarvittaessa hakemuksen vireilläolotiedot ja rekisteröivät asiakkaan kotitoimistotiedot.

Ohjaa työt Oiwassa vakuutuspiiriin tai muun yksikön työjonosta KV-keskukseen etuuden mukaiseen työjonoon. Merkitse työn tarkenteeksi kv-siirto. Tarkenne on valittavissa työtyypeille Hakemus, Oikaisu, Selvitettävä asiakirja ja Toimeksianto.

Eläkehakemus vakuutuspiirissä/ keskittämisyksikössä	KV-keskuksen työjono, Suomessa asuvan eläkehakemus	KV-keskuksen työjono, Ulkomailla asuvan eläkehakemus
Vanhuuseläke	KE Suomessa asuva 99600	KE Ulkomailla asuva 99600
Työkyvyttömyyseläke	TK Suomessa asuva 99600	TK Ulkomailla asuva 99600
Eläketuki	KE Suomessa asuva 99600	KE Ulkomailla asuva 99600
Perhe-eläke	PE Suomessa asuva 99600	PE Ulkomailla asuva 99600
Takuueläke	Takuueläke 99600	Takuueläke 99600
Lapsikorotus	KE Suomessa asuva 99600	KE Ulkomailla asuva 99600

U-liitteen käsittely

Vakuutusjaksot rekisteröidään KV-keskuksessa ja siksi U-liite tulee ohjata KV-keskuksen Yhteyslaitos-jonoon. Jos U-liite ei ole ohjautunut indeksoinnista suoraan KV-keskukseen, luo Vakuutusjaksojen rekisteröintityö ja liitä U-liite työhön.

Pyydä U-liite mikäli se puuttuu eläkehakemuksesta. Luo Oiwaan Vakuutusjaksojen rekisteröintityö (etus Vakuuttaminen), liitä pyyntökirje siihen ja laita työ odottamaan.

Merkitse työn tarkenteeksi U-liite pyydetty. Oiwa ohjaa Vakuutusjaksojen rekisteröintityön KV-keskuksen Yhteyslaitos -työjonoon.

Asiakirjojen siirtotyön käsittely

Asiakirjojen siirtotyöt ohjautuvat Oiwassa vakuutuspiirien työjonoihin ja vakuutuspiirien etuuskäsittelijät siirtävät työt Oiwasta työeläkejärjestelmän keskuspiireeseen SANTRAan. Luo tarvittaessa Asiakirjojen siirtotyö ja siirrä se Oiwasta SANTRAan ennen kuin siirät KV-keskuksen vastuulle kuuluvan hakemustyön KV-keskuksen työjonoon. Mikäli työeläkelaitokselle välitettävä asiakirja on ohjautunut KV-keskukseen, KV-keskuksen etuuskäsittelijä ohjaa sen Asiakirjojen siirtotyönä Oiwasta SANTRAan.

Tarkistushakemukset

Myös edellä mainittujen eläkkeiden ja etuuksien tarkistushakemukset käsitellään KV-keskuksessa. Tämä koskee perhesuhteiden ja tulojen muutoksen johdosta tehtäviä tarkistuksia, samoin kuin määräaikaistarkistuksia. Myös ylimääräisen rintamalisän tarkistukset, joissa on kansainvälinen ulottuvuus, hoidetaan KV-keskuksessa.

Kansaneläke tarkistetaan KV-keskuksessa, vaikka saaja itse ei ole ollut ulkomailla, jos hän hakee ulkomaista perhe-eläkettä.

Määräaikaistarkistushakemukset ohjautuvat pääsääntöisesti OIWAassa suoraan KV-keskukseen Tarkistus-työjonoihin. Siirrä muut mahdolliset KV-keskuksen vastuulle kuuluvat tarkistusasiat tarvittaessa KV-keskuksen Tarkistus -työjonoon asuinmaan mukaan. Merkitse työn tarkenteeksi kv-siirto. Tarkenne on valittavissa työtyypeille Hakemus, Oikaisu, Selvitettävä asiakirja ja Toimeksianto.

Tarkistushakemukset vakuutuspiirissä/ keskittämisyksikössä	KV-keskuksen työjono, Suomessa asuvan eläkehakemus	KV-keskuksen työjono, Ulkomailla asuvan eläkehakemus
Tarkistushakemukset	Eläkkeen tarkistus, Suomessa 99600	Eläkkeen tarkistus, Ulkomailla 99600

Muut asiat

Kun kansainvälisen ulottuvuuden käsittävä eläkehakemus on vireillä, KV-keskuksessa käsitellään myös samanaikaisesti vireillä olevat

- nostaja-asiat
- maksuosoitteen muutosasiat
- vankiasiat
- verokorttiasiat
- maksuvaatimusasiat ja
- kuolinilmoitukset.

Jos yllä mainitut asiat eivät ole ohjautuneet Oiwassa suoraan KV-keskukseen, siirrä ne KV-keskuksen Tuki 99600 –työjonoon.

Jos eläke on jo maksussa, edellä mainitut asiat hoidetaan ja esimerkiksi eläkkeen määrää koskevat todistukset annetaan vakuutuspiirissä.

KV-keskus käsittelee myös antamaansa päätökseen liittyvät valitusasiat. Lisäksi KV-keskus hoitaa ratkaisemiensa etuuksien takaisinperinnän lukuun ottamatta niitä asioita, jotka on siirretty perintäyksiköiden tehtäväksi.

KV-keskus antaa päätöksen Suomessa asuvien asiakkaiden työkyvyttömyyseläkkeen lepäämään jättämisestä. Ulkomailla asuvien asiakkaiden työkyvyttömyyseläkkeen lepäämään jättämisestä päätös sen sijaan annetaan TK-ratkaisukeskuksessa. Lepäämisen jälkeiset lakkautuspäätökset antaa TK-ratkaisukeskus, jos eläke on ollut maksussa QE-aikana. Suomessa asuvien asiakkaiden työkyvyttömyyseläkkeen lepäämisen jälkeiset lakkautuspäätökset annetaan KV-keskuksessa, jos eläke on jätetty lepäämään RAKE-ajalla eikä maksuja ole QE-ajalla.

Suomen sisäiset kansaneläkkeen ja takuueläkkeen oikaisu- ja muutoksenhakuregressit sekä perhe-eläkkeen regressit on keskitetty Espoon vakuutuspiiriin. Kansainvälisissä tilanteissa hakemus tai tarkistushakemus käsitellään kuitenkin KV-keskuksessa sen jälkeen kun laitosten välinen regressiasia on hoidettu. Kansainväliset regressiasiat hoidetaan KV-keskuksessa.

KV-keskus rekisteröi eläkkeensaajan Kela-tietoihin EU-eläkkeet-vastuutiedon (67593), ulkomaiset vakuutustunnukset ja ulkomaiset lisäeläkelaitokset, ellei niitä ole rekisteröity vakuutuspiirissä.

1.10.2 Esteellisyydestä

Hallintolaissa säädettyjä virkamiesten esteellisyysperusteita sovelletaan Kelan toimihenkilöihin.

Lue lisää esteellisyydestä sekä käsittely- ja läsnäolokiellosta.

1.10.2.1 Käsittely- ja ratkaisukielto

Jos olet esteellinen, **et saa käsitellä tai ratkaista asiaa etkä olla läsnä asiaa käsiteltäessä**, jottei läsnäolosi vaikuta asian käsittelyyn.

Lue lisää esteellisyydestä.

1.10.2.2 Esteellisyyden toteaminen

Sinun on ensisijaisesti **itse** havaittava ja todettava oma esteellisytesi.

Jos **asiakas** esittää **väitteen** asiaa käsittelevän toimihenkilön esteellisyydestä, väitteeseen on viipymättä otettava kanta ja esteellisyysasia ratkaistava.

Lue lisää esteellisyyden ratkaisemisesta.

1.10.3 Lisäselvitykset

Voit pyytää ratkaisuvaiheessa lisäselvityksiä asiakkaalta joko suullisesti tai kirjallisesti. Hakijan tulee toimittaa eläkehakemuksen liitteet kirjallisesti. (Lapsikorotus > Hakeminen)

1.10.4 Kuuleminen

Kuuleminen merkitsee tilaisuuden varaamista asiakkaalle esittää oma käsityksensä asiasta ennen ratkaisua.

Lue lisää kuulemisesta.

1.10.4.1 Milloin asiakasta on kuultava?

Lue lisää milloin asiakasta on kuultava ja milloin asiakasta ei tarvitse kuulla.

1.10.4.2 Miten kuullaan?

Lue miten asiakasta kuullaan ja päämiehen ja edunvalvojan tai huoltajan kuulemisesta sekä suullisesta vaatimuksesta ja selvityksestä.

1.10.5 Päätöksen antaminen

Etuuspäätökset ovat **hallintopäätöksiä**. Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa tekemää ratkaisua, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus.

Hakijalle tulee yleensä antaa kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä. Kun päätös on kirjallinen, asiakas saa tietoonsa päätöksen perustelut ja hän voi harkintansa mukaan valittaa päätöksestä.

Lue etuuskohtaisista ohjeista, kuinka päätöksen antamisessa menetellään etuudensaajan, lapsen tai edunvalvojan kuolemantapauksessa. Lue myös hallintolain soveltamisen ohjeista edunvalvonnan päättymisestä etuudensaajan tai edunvalvojan kuoleman johdosta. Silloin, kun annat päätöstä etuudensaajan tai lapsen kuoleman vuoksi, lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. *Osanottomme menetyksenne johdosta*. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä tai kirjeessä.

Silloin, kun on kyse indeksitarkistuksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta, päätös annetaan vain pyynnöstä.

Lainmuutoksen yhteydessä voidaan säätää erikseen siitä, annetaanko lainmuutoksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta päätös. Kun etuus tarkistetaan viran puolesta lainmuutoksen vuoksi, ei tarkistuksesta aina anneta päätöstä muutoin kuin etuudensaajan pyynnöstä.

Etuuspäätös annetaan pääsääntöisesti lopullisena ja siihen voi hakea muutosta siten, kuin etuuslainsäädännössä on säädetty. Tietyissä tilanteissa päätös tulee kuitenkin

antaa väliaikaisena. Päätöksen antamisesta väliaikaisena kerrotaan etuuskohtaisissa ohjeissa, muutoksenhaku-ohjeessa ja päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohjeessa.

Etuuspäätökset annetaan maksutta.

Päätökset annetaan suomeksi tai ruotsiksi väestötietojärjestelmästä saatavan asiakkaan kielitiedon perusteella. Huomaa myös tilanteet, joissa päätös annetaan asiakkaan käyttämällä saamen kielellä.

Etuuskohtaisissa ohjeissa on kerrottu, kenelle päätös tulee antaa.

Lue lisää myös asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö ja päätöksen perusteleva.

1.10.5.1 Päätöksen antaminen eläke-etuuksissa

Päätöksen antamisesta on erityissäännös seuraavissa eläke-etuuslaeissa:

- Kansaneläkelaki (568/2007) 63 §
- Laki eläkkeensaajan asumistuesta (571/2007) 24 §
- Laki takuueläkkeestä (703/2010) 32 §
- Eläketukilaki (1531/2016) 22 §

Eläke- etuuden maksamisen keskeyttämisestä (väliaikainen keskeytys, laitoshoitokeskeytys, keskeytys vankilassaolon vuoksi) annetaan aina päätös.

1.10.5.2 Eläke-etuuksien päätökset kuolemantapauksissa

Kun eläke-etuus lakkautetaan etuudensaajan kuoleman johdosta, siitä ei anneta päätöstä.

Jos eläke-etuutta on ehditty maksaa liikaa, pyytää Kela pankkia palauttamaan liikaa maksetut etuuserät. Katso tarkemmin menettelyä.

Eläke-etuudet on tarkistettava perheenjäsenen kuoleman vuoksi esimerkiksi kansaneläke, takuueläke, eläketuki ja eläkkeensaajan asumistuki. Asiakas voi myös hakea joitakin etuuksia, kuten perhe-eläkettä, perheenjäsenen kuoleman perusteella.

Jos päätös tulee antaa etuudensaajan, puolison tai lapsen kuoleman vuoksi, ota huomioon seuraavat asiat:

- Jos päätös lähetetään kuolinpesälle, muokkaa tarvittaessa päätöksen tekstiä tilanteeseen paremmin sopivaksi. Jos etuudensaaja on kuollut, poista etuuspäätöksestä maininta henkilökohtaisesta sähköisestä asiointipalvelusta. Lähetä päätös kuolinpesälle.
- Muokkaa takaisinperintäpäätöksen tekstiä sopimaan paremmin kuolinpesälle. Esimerkiksi jos takaisinperintäpäätöksessä todetaan ”Teiltä on päätetty periä...”, tarkista sopiiko tilanteeseen paremmin sanamuoto ”Kuolinpesältä on päätetty periä...” Lisää päätökseen teksti: ”Takaisinperittävä määrä tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan.”
- Päätöksen mukana tulee mennä kuulemiskirje, koska kuolinpesälle on annettava mahdollisuus vastata kuulemiskirjeeseen, ja takaisinperintäpäätös voidaan antaa vasta kuulemiselle varatun määräajan jälkeen.

- Vanhuuseläkkeessä, takuueläkkeessä ja eläkkeensaajan asumistuessa on käytössä kuolinpesää varten oma kuulemiskirje ja vastauslomake (VEG02, GEG02 ja AEG02).
- Varmista, että kuolinpesän osakkaalle lähetettävään päätökseen tulee fraasi, jossa kerrotaan kuolinpesän osakkaan ilmoitusvelvollisuudesta pesän muille osakkaille (etuudesta riippuen AEX10, GEW10 tai YGW10).

1.10.5.3 Väliaikainen päätös

Keskeyttäminen väliaikaisesti

Lapsikorotuksen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää antamalla väliaikainen päätös.

Lue lisää väliaikaisesta keskeyttämisestä (Lapsikorotus > Keskeyttäminen > Väliaikainen keskeyttäminen) (KEL 568/2007 73 §).

1.10.5.4 Päätöksensaajat

Päätös lähetetään eläkkeenhakijalle tai -saajalle itselleen, ellei hänellä ole edunvalvojaa.

Hakija tai edunvalvoja

Päätös tulee lähettää hakijalle itselleen tai tämän lailliselle edustajalle (edunvalvoja, alaikäisen huoltaja).

Jos henkilölle on määrätty edunvalvoja ja hänet on rekisteröity käsittelyjärjestelmään ns. nostajaksi, lähtevät päätökset ohjelmallisesti sekä eläkkeensaajalle että edunvalvojalle. Voit erityisistä syistä estää päätöksen lähtemisen eläkkeensaajalle itselleen. Menettely tulee kyseeseen vain erityistapauksissa.

Pääsääntöisesti 15 vuotta täyttänyt henkilö voi itse käyttää puhevaltaa edunvalvojansa ohella. Päätös tulee siksi pääsääntöisesti lähettää sekä 15 vuotta täyttäneelle etuudensaajalle että hänen edunvalvojalleen. Voit erityisistä syistä estää päätöksen lähtemisen eläkkeensaajalle itselleen. Menettely tulee kyseeseen vain erityistapauksissa.

Edunvalvontavaltuus

Päätös tulee lähettää myös edunvalvontavaltuutetulle, kun edunvalvontavaltuus on vahvistettu ja se kattaa etuusasioiden hoidon.

Rekisteröi nostaja nostoperusteena Edunvalvontavaltuutettu. Päätökset lähtevät sekä etuudensaajalle että edunvalvontavaltuutetulle.

Valtuutus

Kun henkilö on valtuuttanut toisen henkilön hoitamaan Kela-asioitaan, lähetä päätös myös valtuutetulle, jollei tämän oikeutta vastaanottaa tiedoksiantoja ole erikseen rajoitettu esimerkiksi valtakirjassa. Valtuutuksen laajuuden perusteella sinun tulee tapauskohtaisesti ratkaista, lähetätkö päätöksen valtuutuksen nojalla toimivalle henkilölle vai et.

Voit käyttää Päätös tiedoksi –toimintoa päätöksen lähettämiseen valtuutetulle.

Kunta

Kun täysi-ikäisen henkilön etuus maksetaan kunnalle asiakasmaksulain 14 §:n tai kansaneläkelain 67 §:n nojalla, lähetetään päätökset ohjelmallisesti sekä kunnalle että eläkkeensaajalle itselleen.

Kuolinpesä

Päätös lähetetään ensisijaisesti kuolinpesän hoitajalle.

Kuolinpesän hoitaja voi olla:

- **Pesänselvittäjä.** Jos kuolinpesälle on määrätty pesänselvittäjä, hän toimii aina pesän hoitajana ja päätös lähetetään pesänselvittäjän nimellä tämän ilmoittamaan osoitteeseen.
- **Testamentin toimeenpanija.** Jos vainajan testamentissa on määrätty testamentin toimeenpanija, hän toimii pesän hoitajana ja päätös lähetetään toimeenpanijan nimellä tämän ilmoittamaan osoitteeseen.
- **Kuolinpesän osakkaiden valtuuttama kuolinpesän edustaja.** Jos osakkaat ovat valtuuttaneet kuolinpesälle edustajan, hän toimii pesän hoitajana ja päätös lähetetään edustajan nimellä tämän ilmoittamaan osoitteeseen.
- **Leski.** Jos edellä mainittuja pesänhoitajia ei ole Kelan tiedossa eikä esimerkiksi jotakin pesän osakkaista ole ilmoitettu hoitajaksi ja vainajalta on jäänyt leski, voit olettaa lesken kuolinpesän hoitajaksi ja lähettää päätöksen hänen nimellään hänen osoitteeseensa.
- **Pesän osakas.** Pesän hoitajana voi toimia myös joku pesän osakkaista.

Kuolinpesän hoitajan selvittäminen

Kun kuolinpesän hoitaja on Kelan tiedossa tai vainajalta on jäänyt leski, sinun ei tarvitse erikseen selvittää kuolinpesän hoitajaa. Myös jos joku pesän täysi-ikäisistä osakkaista on asunut vainajan kanssa, voit olettaa hänet pesänhoitajaksi ja lähettää päätöksen hänen nimellään hänen osoitteeseensa. Jos vainajan kanssa on asunut useampi täysi-ikäinen osakas tai jos kukaan täysi-ikäisistä osakkaista ei ole asunut vainajan kanssa, sinun tulee selvittää kuolinpesän hoitaja.

Voit selvittää kuolinpesän hoitajan puhelimitse tai kirjeellä YHL16. Jos pesänhoitajaksi ilmoitetaan muu kuin pesänselvittäjä, testamentin toimeenpanija tai kuolinpesän osakkaiden valtuuttama edustaja, varmista, hyväksyykö pesänhoitajaksi nimetty itse sen, että hän toimii hoitajana. Päätös lähetetään pesänhoitajaksi nimetyn nimellä hänen osoitteeseensa.

Kun kuolinpesän hoitajaa ei saada selville

Jos kuolinpesän hoitajaa ei saada selville, päätös lähetetään jollekin kuolinpesän osakkaista tämän nimellä tämän omaan osoitteeseen. Kuolinpesän osakkaita ovat

perilliset ja yleistestamentin saajat sekä yleensä myös leski. Jos yhtään osakastakaan ei ole tiedossa, päätös lähetetään vainajan kuolinpesälle vainajan viimeiseen osoitteeseen.

Tiedoksianto- ja vahingonkorvausvastuuteksti päätökseen

Kuolinpesätilanteissa päätöksessä tulee olla teksti, jossa kerrotaan vastaanottajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedoksisaannista muille pesän osakkaille sekä ilmoitetaan laiminlyöntiin liittyvästä vahingonkorvausvastuusta.

Sovelletut lainkohdat
(Hallintolaki 434/2003 9 luku)

1.10.5.5 Ratkaiseminen käytettävissä olevin tiedoin

Lapsikorotus voidaan ratkaista käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja. Samoin menetellään, jos hän ei toimita Kelan pyytämää selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia. Tällöin hakemus hylätään

(KEL 568/2007 62 §).

1.10.6 EU-lainsäännökset

Suomessa asuvan hakijan ETA-lapsikorotushakemus ratkaistaan KV-keskuksessa. Sovellettaessa asetusta 883/2004 lapsikorotusta ei soviteta yhteen muiden perhe-etuuksien kanssa. Hakemus ratkaistaan asetuksen eläkemääräysten mukaisesti.

Jos sovelletaan asetusta 1408/1971, samalla on tarvittaessa käsiteltävä myös muut eläkkeensaajan lapsesta maksettavat etuudet eli lapsilisiä ja mahdollinen kotihoidon tuki, jos ensisijaisuus niissä on sama kuin lapsikorotuksessa.

Toisesta asetuksia soveltavasta maasta tulevan lapsikorotushakemuksen käsittelee KV-keskus.

Tietojen selvittämisessä ja välittämisessä maiden kesken käytetään lomakkeita E 001 (pSED H001, H002), E 401 ja E 411 (pSED F001 tai F002).

1.11 Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Kaikille etuuksille yhteinen Päätöksen oikaisu ja poistaminen.

1.12 Tarkistaminen

Lapsikorotus tarkistetaan, jos sen saamiseen vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu muutos.

Lapsikorotuksen tarkistamisessa käytetään lomaketta ([EV 264](#)).

Voit käyttää seuraavia kirjepohjia, kun lapsikorotuksen saajan olosuhteissa on tapahtunut muutos, joka voi vaikuttaa hänen oikeuteensa saada lapsikorotusta:

LAH02 (kun väestörekisteristä on tullut tieto joko etuudensaajan tai lapsen muutosta eri osoitteeseen)

LAH03 (esim. tilanteissa, joissa on syytä arvioida uudelleen, osallistuuko eläkkeensaaja edelleen muualla asuvan lapsensa elatukseen)

Suullinen tarkistaminen

Lapsikorotus voidaan tarkistaa myös **puhelimessa saatujen tietojen** perusteella.

Jos otat tarkistamista varten tarvittavat tiedot vastaan puhelimessa, kirjaa tiedot huolellisesti Oiwan Yhteydenottoon. Puhelimessa saadut tiedot vastaavat hakemusta. Hakemuksen saapumispäivä on se päivä, jolloin asiakkaalle on soitettu. Ratkaisu tehdään käsittelyjärjestelmään välittömästi soiton jälkeen. Päätökseen kirjoittuu fraasi suullisesta tarkistamisesta (fraasi ELA21) Huomaa, että tarkistamista varten tarvittavat tiedot voidaan ottaa asiakkaalta vastaan puhelimessa vain silloin, kun tieto muutoksesta on tullut Kelaan muualta kuin asiakkaalta ja Kelassa on kaikki tarkistamiseen tarvittavat tiedot, jotka tarkistetaan asiakkaalta itseltään. Jos keskustelun perusteella selviää, että asiakkaan pitää toimittaa kirjallisesti lisäselvityksiä, tarkistusta ei voi tehdä pelkästään puhelimessa saatujen tietojen perusteella. Lähetä tällöin asiakkaalle tarkistushakemuslomake ja lisäselvityspyyntö.

Lapsikorotuksen saajalla on velvollisuus ilmoittaa sellaisista olosuhteista tapahtuneista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa hänen oikeuteensa saada lapsikorotusta ([KEL 568/2007 60 §](#)).

1.12.1 Tarkistamisajankohta

Lapsikorotus tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

1.12.2 EU-lainsäädännön vaikutukset

Jos eläkkeensaaja sai asetuksen 1408/1971 mukaisena perhe-etuutena lapsikorotusta, joka oli yhteen sovitettu muiden perhe-etuuksien kanssa, eläkkeensaaja sai hakea perhe-etuuksien tarkistusta asetuksen 883/2004 mukaisiksi. Tällöin lapsikorotus maksettiin 1.5.2010 lukien kansaneläkelain mukaisena vakiomääräisenä eikä sitä enää sovitettu yhteen muiden perhe-etuuksien kanssa. Toisessa maassa asuvalle erotusetuutena maksettu lapsikorotus muutettiin myös hakemuksesta vakiomääräiseksi. Jos eläkkeensaaja ei hakenut tarkistamista, lapsikorotus tarkistettiin kuitenkin 1.5.2010 lukien, kun seuraavana vuonna saatiin perhe-etuuksien uudet määrät erotusetuuksien tarkistamista varten.

Sovellettaessa asetusta 1408/1971 lapsikorotus oli perhe-etuus, joka maksettiin muiden eläkkeensaajan lapsesta maksettavien etuuksien kanssa ensisijaisesti yhdestä maasta kerrallaan. Toissijaisesti vastuussa oleva maa maksoi erotusetuutta, jos sen

maan perhe-etuuksien yhteismäärä oli ensisijaisesti vastuussa olevan maan etuuksia suurempi.

1.13 Keskeyttäminen

Lapsikorotus voidaan keskeyttää

- vankilassaolon vuoksi (KEL 66 §)
- ulkomailla olon vuoksi (KEL 65 §)

Lapsikorotus voidaan keskeyttää väliaikaisesti, kun on syytä olettaa, että

- etuus on maksussa väärin perustein tai
- etuudensaaja ei toimita maksuosoitetta

1.13.1 Väliaikainen keskeyttäminen

Etuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää ja antaa väliaikainen päätös (KEL 568/2007 73 §). Väliaikainen keskeyttäminen osittain tai kokonaan tulee kysymykseen silloin, kun

- toimiston tietoon on tullut, että etuudensaajan olosuhteet ovat muuttuneet
- etuudensaaja ei toimita maksuosoitetta.

Väliaikaisella keskeyttämisellä osittain tai kokonaan on tarkoitus estää liikasuoritus niissä tapauksissa, joissa tarkistushakemusta ei saada kohtuullisessa ajassa tai sitä ei saada lainkaan. Tällöin annetaan väliaikainen päätös, josta ei ole muutoksenhakuoikeutta.

Päätöksen vahvistaminen

Väliaikainen päätös vahvistetaan tarkistushakemuksen perusteella oikeiden perusteiden mukaiseksi. Jos tarkistushakemusta ei saada, väliaikainen päätös vahvistetaan ilman sitä lopullisella päätöksellä. Päätös annetaan neljän viikon kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta. Etuus tarkistetaan tällöin käytettävissä olevien tietojen perusteella muutosajankohdasta lukien. Päätöksestä on muutoksenhakuoikeus. Väliaikainen päätös katsotaan tällöin eläkkeensaajan kuulemiseksi.

Huolehdi siitä, että väliaikainen päätös vahvistetaan lopullisella päätöksellä silloinkin, kun tarkistushakemusta ei ole palautettu.

Mahdollisesti liikaa maksettu etuus peritään takaisin. Lue lisää [Takaisinperinnästä](#).

Maksuunpano

Jos keskeytettyä etuutta aletaan maksaa uudelleen tai osittain keskeytettyä eläkettä korotetaan, etuus tai sen korotus maksetaan kuuden kalenterikuukauden takautuvan hakuajan puitteissa (KEL 568/2007 73 § 2 mom.).

1.13.2 Keskeyttäminen vankilassaolon vuoksi

Eläkkeen maksaminen keskeytetään pääsääntöisesti ehdottoman vankeusrangaistuksen alkamista seuraavan neljännen kuukauden alusta. Lue lisää > Vankilassaolo ja Kelan etuudet

Kun eläke laitetaan uudelleen maksuun, tulot säilyvät entisenä, ellei tuloksi otetussa eläkkeessä ole tapahtunut perustemuutosta. Jos eläkkeensaajan tulot tai perhesuhteet ovat muuttuneet kansaneläkkeen keskeytyksen aikana, tarkista määräytymisperusteet oikeiksi kansaneläkkeen maksuunpanoajankohdasta lukien.

1.13.3 Muutto ulkomaille

(KEL 568/2007 65 §)

Kun lapsikorotuksen saaja muuttaa ulkomaille, lapsikorotuksen maksaminen keskeytetään samoissa tilanteissa ja samasta ajankohdasta kuin eläkkeen maksaminenkin. Toimenpiteet hoidetaan KV-keskuksessa. Lue lisää (Vanhuuseläke > Keskeyttäminen > Muutto ulkomaille).

1.13.4 EU-säännösten vaikutukset

Asetuksen 883/2004 eläkemääräysten mukaan myönnetty ja sen mukaiseksi tarkistettu lapsikorotus maksetaan toiseen sosiaaliturva-asetuksia soveltavaan maahan muuttavalle eläkkeensaajalle kuten eläkekin.

Jos lapsikorotus maksetaan asetuksen 1408/1971 mukaisena perhe-etuutena, lapsikorotuksen saajan muuttaessa toiseen sosiaaliturva-asetuksia soveltavaan maahan kysymykseen saattaa tulla lapsikorotuksen tarkistaminen.

1.14 Lakkauttaminen

Lapsikorotus lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona

- lapsi täyttää 16 vuotta tai kuolee
- eläkkeensaajan oikeus lapsikorotukseen oikeuttavaan eläkkeeseen tai korvaukseen lakkaa
- puolison lapsi muuttaa pois eläkkeensaajan taloudesta
- eläkkeensaaja ei enää huolehdi muualla asuvan lapsensa toimeentulosta.

1.14.1 Pyynnöstä lakkauttaminen

Etuus voidaan etuudensaajan pyynnöstä lakkauttaa myöntämisajankohdasta, kun

- etuus päätös ei ole vielä lainvoimainen tai

- etuutta ei ole vielä maksettu, vaikka päätös on lainvoimainen

Lakkautuspyyntö tulee yleensä tehdä kirjallisesti. Jos etuutta ei ole vielä maksettu, voit selvissä tapauksissa lakkauttaa sen myös suullisen pyynnön perusteella. Kirjaa pyyntö Oiwa-työn kommenttikenttään.

Jos etuudensaajalla on edunvalvoja tai voimassa on edunvalvontavaltuus, et voi tehdä lakkautusta ilman etuudensaajan laillisen edustajan suostumusta.

Toimenpiteet, kun etuutta ei ole maksettu

Jos päätös on jo annettu, mutta etuutta ei ole vielä maksettu, pyydä Maksujenhallintaryhmää estämään etuuden maksaminen tekemällä toimeksiantotyö Oiwaan Maksujenhallintaryhmän työjonoon (kts. Oiwa-prosessiohje etuuksille). Tarvittaessa kiirehdi työtä tai ole yhteydessä Maksujenhallintaryhmään. Rekisteröi lakkautusratkaisu etuuden myöntöajankohdalle (HYL OIK -ratkaisu).

Anna asiakkaalle päätös, jossa kerrot, että annettu päätös on hänen pyynnöstään oikaistu myöntö-ajankohdasta lukien.

Lue lisää RAKE-ohje Maksamisen estäminen ja sen jälkeinen ratkaisu.

Toimenpiteet, kun etuutta on maksettu

Voit lakkauttaa etuuden takautuen sen myöntöajankohdasta lukien. Keskeytä tällöin etuuden maksaminen väliaikaisella päätöksellä seuraavan säännöllisen maksun ajasta. Pyydä keskeytyspäätöksessä etuudensaajaa palauttamaan saamansa maksut Kelan tilille FI69 5000 0110 0248 24. Ilmoita odotettavissa olevasta palautuksesta tekemällä toimeksiantotyö Palautusten käsittelytiimin Etuuspalautukset –työjonoon (tarkenteella ”Selvitettävä asia” ja tarkenteen lisätiedoilla ”Palautus”). Pyydä työn kommentissa palauttamaan työ, kun pyydetyt maksut on kirjattu palautuneiksi.

Kun maksetut etuuserät on palautettu, anna tuensaajalle lopullinen päätös, jossa kerrotaan, että annettu päätös on hänen pyynnöstään oikaistu myöntöajankohdasta lukien. Rekisteröi lakkautusratkaisu etuuden myöntöajankohdalle.

Kun maksetut etuuserät on palautettu, anna tuensaajalle lopullinen päätös, jossa kerrotaan, että annettu päätös on hänen pyynnöstään oikaistu myöntöajankohdasta lukien. Rekisteröi lakkautusratkaisu etuuden myöntöajankohdalle (HYL OIK -ratkaisu).

Menettelystä, kun hakemusta ei vielä ole ratkaistu, Lue lisää Hakemuksen peruminen.

Maksussa olevan etuuden lakkauttaminen

Jos päätös on jo lainvoimainen, ei eläke-etuutta yleensä voida lakkauttaa etuudensaajan pyynnöstä.

Etuus voidaan kuitenkin lakkauttaa, kun lakkautettavan etuuden tilalle myönnetään toinen, määrältään suurempi Kelan etuus. Etuus voidaan lakkauttaa myös muusta erityisestä syystä. Erityisenä syynä voidaan pitää sitä, että eläkkeensaaja menettäisi suuremman muualta maksettavan etuuden. Verotuksen vaikutusta ei pidetä erityisenä syynä.

1.14.2 Kansainväliset säännökset

Lapsikorotuksen maksaminen lakkautetaan samoissa tilanteissa kuin eläkkeen maksaminenkin. Toimenpiteet hoidetaan KV-keskuksessa. Lue lisää (Vanhuuseläke > Lakkauttaminen > Kv-säännökset).

1.15 Etuusväärinkäytös

Etuuden väärinkäytöksellä tarkoitetaan etuuden hakijan tai saajan tahallista ja tarkoituksellista menettelyä, jolla hän pyrkii saamaan etuutta perusteetta tai määrältään liian suurena.

Etuuskohtaiset väärinkäytösten tunnusmerkit on koottu Etuuksien väärinkäytösten tunnusmerkkejä -taulukkoon.

Lue lisää väärinkäytösepäilyyn tunnistamisesta

Lue lisää etuusväärinkäytöksistä

Lue lisää etuusväärinkäytösprosessista

1.16 Muutoksenhaku

Kaikille etuuksille yhteinen Muutoksenhaku-ohje.